

ISSN: 2630-0761

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

EDUCATION JOURNAL
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

วารสารราย 4 เดือน ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2561

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5688-2288 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ ทางด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ความก้าวหน้าในงานวิจัย และเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา ต่อสาธารณชน

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา
รองศาสตราจารย์ ดร.จินณวัตร ปะโคทั้ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์วรางคณา ก้อมน้อย

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์
ศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอรารวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ มีสุวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาทิพย์ งามนิล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตินันท์ ดวงสุวรรณ

มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประสานงานและเลขานุการ

นางสาวสุพรรณษา ศรีโพธิ์ทอง
นางสาวนภัทร บุตรพริ้ง
นางสาวจรินทร์ สุขขานน

ฝ่ายจัดการและธุรการ

นายวีรภัทร ทมวกเอี่ยม

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ	ฉบับแรกของปี	มกราคม – เมษายน
	ฉบับที่สองของปี	พฤษภาคม – สิงหาคม
	ฉบับที่สามของปี	กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5688-2288 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัดริมปิงการพิมพ์
11/13 – 15 หมู่ 11 ถนนนครสวรรค์ – พิษณุโลก ตำบลวัดไทรย์
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีการภายนอกกร่วม
กลั่นกรอง (Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double - Blind
Peer Review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก อีระภูธร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรกรณ์ ประจันบาน	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สรวพร กุศลส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ คุณแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.ขวัญใจ จริยาทัศน์กร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ลีลา	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย ประภาทิติรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วไลพร เมฆไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ คำรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำค้าง สุขเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธเขม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอริน ชุ่มเมืองเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ไกรวิชญ์ ดีเอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะพู	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทรรศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ ทางด้านการศึกษา อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และยังเป็นสื่อกลาง สำหรับ อาจารย์ นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษา ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการต่อสาธารณชน

บทความในวารสารฉบับนี้ มีเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจ อันเป็นประโยชน์ต่อ อาจารย์ นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษา และผู้ที่สนใจผลงานทางวิชาการด้านการศึกษา ทั้งนี้วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อรับการประเมินคุณภาพวารสารตามเกณฑ์ Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) ในนามกองบรรณาธิการวารสาร ขอขอบคุณผู้สนับสนุนทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ส่งบทความ เข้ามาให้กองบรรณาธิการพิจารณา ซึ่งทุกบทความผ่านการกลั่นกรองอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิตามสาขาวิชา ทำให้ได้บทความที่มีคุณภาพอันนำไปสู่การต่อยอดอ้างอิง และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณทุกท่านอีกครั้งหนึ่งที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มาอย่างต่อเนื่อง หากท่านประสงค์จะส่งบทความเพื่อเผยแพร่หรือมีข้อเสนอแนะประการใดเกี่ยวกับวารสารนี้ สามารถติดต่อกองบรรณาธิการได้ทางอีเมล: edujournal@nsru.ac.th สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกท่านที่ไว้วางใจ ให้วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ของท่านสู่สาธารณชน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในวารสารนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน การนำบทความหรือส่วนหนึ่งของบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ให้อ้างอิงแสดงที่มาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินอิสระตรวจอ่านบทความแล้ว

สารบัญ

	หน้า
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	ก
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ	ง
สารจากบรรณาธิการ	จ
สารบัญ	ฉ
การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2	1
ทรรศติยา ไกรสัย	
อัตลักษณ์ผู้เรียนโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี	13
สุทธิพงษ์ สุขสำราญ	
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร	24
ทิพวรรณ อบเชย	
การศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42	34
อนุวัตร พูลเอี่ยม, สุพัฒนา หอมบุปผา	
การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1	45
ภัทรพงศ์ รัตนา	
ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2	53
ชุติมา บุตรชม, ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	
การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการเรียนการสอน รายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล	64
กิตติพงษ์ ไชยเสนา	

การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*

ทรงศติยา ไกรสัย¹
สุพัฒน์นา หอมบุปผา²
สายทิพย์ ยะฟู³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิดการประเมินสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 125 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครู จำนวน 74 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 41 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง Krejcie & Morgan การเลือกแบบเจาะจง และการเทียบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาสาขารัฐศาสตร์ สาขาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

³ อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (อาจารย์ที่ปรึกษารอง)

A Study of the Administration of the Sufficiency Model School in the CHUMTABONG School Cluster under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 2

Tattiya Kraesai¹

Supattana Hombuppha²

Saithit Yafu³

Abstract

The objective of this independent study was to study the state of the administration of the Sufficiency Model School in Chumtabong School Cluster under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 2 in 3 aspects: personnel, physical environment management and external relations. The sample were 10 school directors, 74 teachers and 41 school committees, totaling 125 people formed by means of the Krejcie & Morgan table, Purposive Sampling and Proportion Sampling. The study tool used was a 5-point rating scale questionnaire, with a reliability coefficient of 0.90. The statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows: Overall, the state of the administration of Sufficiency Model School in Chumtabong School Cluster under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 2 was at a high level. Ranking from the highest to the lowest of the state of administration, when considered under each aspect were the aspect of Personnel, External Relationship and Physical Environment Management.

Keywords: The Administration of Sufficiency Model School

¹ Student in Master of Education degree, Education Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Instructure, Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University

³ Instructure, Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University

บทนำ

หลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยทุกคนเป็นหลักการสำคัญที่ทุกภาคส่วนในสังคมสามารถน้อมนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อความเจริญ งามงอก มุ่งสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลที่ยึดหลักการสำคัญทั้งในเรื่องการรู้จักพอประมาณ การมีเหตุผล การป้องกันความเสี่ยงเพื่อการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดำเนินการอย่างมีคุณธรรมอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ถูกต้อง อีกทั้งรัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบูรณาการ การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น และมีการประกาศค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ โดยเฉพาะในข้อ 10 ที่กำหนดให้รู้จักดำรงอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ทุกส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) เป็นต้นมา ได้อันเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศเพื่อการพัฒนาที่สมดุล ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคม ไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 1 - 2) และยังนำมาใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันประเทศไทยจะยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาคุณภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงจำเป็นต้องยึดกรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้ (1) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (3) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ (4) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 1)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลงานด้านการศึกษาจึงได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปี 2558-2560 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานกับภาคีความร่วมมือด้านการศึกษาให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และมุ่งสู่ความยั่งยืนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตร่วมแรงร่วมใจกันดำรงศักยภาพในการเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” และพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาอย่างน้อย 1 ศูนย์ ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน การบริหารจัดการการศึกษาอย่างเป็นระบบและกลมกลืน โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะผู้เรียนให้มีอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง และสามารถประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งจะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงมาตรฐานของสถานศึกษาพอเพียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะ 3 ปี ตั้งแต่ปี 2558-2560 มีเป้าหมายให้สถานศึกษาทั่วไปต้องผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงครบทุกแห่ง และให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาครบทุกจังหวัดในปี 2558 และครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา (225 เขต) ภายในปี 2560 เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากมูลนิธิยุวสถิรคุณ เพื่อให้ศูนย์แห่งนี้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนขยายผลรองรับแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาล และเป็นศูนย์ในการสนับสนุนการดำเนินงาน การประสานงานเพื่อส่งเสริมสถานศึกษาในสังกัดและภาคีเครือข่ายให้

ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครบถ้วนตามจำนวนศูนย์การเรียนรู้และสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 2)

มูลนิธิยุวสถิรคุณ โดยศูนย์สถานศึกษาพอเพียง (ศสพ.) เป็นหน่วยงานภายใต้กำกับของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาพอเพียงให้สามารถเป็นแบบอย่างในการรื้อฟื้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างยั่งยืน จึงได้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชนให้ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะบ่มเพาะผู้เรียนให้เป็นผู้มีอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง โดยทางมูลนิธิยุวสถิรคุณ มุ่งหวังที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษาพอเพียงได้มีการพัฒนาคุณภาพ มีความเข้มแข็งและเกิดความยั่งยืนในการคงสภาพความเป็นสถานศึกษาพอเพียงต่อไป เพื่อเป็นแบบอย่างการนำผลงานไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนขยายสู่ชุมชนและสังคมได้อย่างยั่งยืน ปัจจุบันมีสถานศึกษาพอเพียงจากทุกสังกัดทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 - 2559 จำนวน 23,796 แห่ง และโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (ศร.) จำนวน 205 แห่ง และสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice: BP) ประจำปี พ.ศ. 2560 จำนวน 346 แห่ง (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560, ออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ได้รับนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และได้ประชาสัมพันธ์อย่างทุกโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้นโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญอันดับแรก และให้หน่วยงานเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนต่อเนื่องและในปี 2560 ทุกโรงเรียนต้องเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) และเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารวมถึงการพัฒนาเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2, 2560)

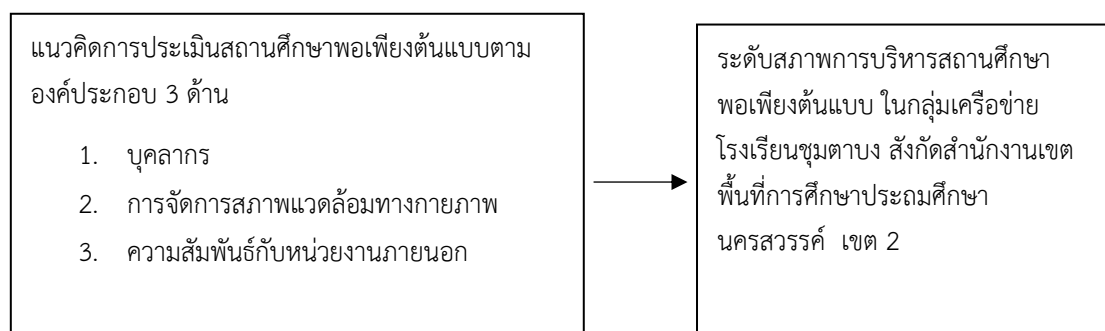
ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ตามแนวคิดการประเมินสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้เพื่อได้ทราบสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 และเตรียมพร้อมเพื่อขอรับการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการประเมินสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ศึกษาสามารถเสนอกรอบความคิดในการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมุ่งหวังเพื่อที่จะศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผู้ศึกษาจึงขอเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ครู จำนวน 112 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 63 คน รวมทั้งสิ้น 185 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน ครู จำนวน 74 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 41 คน รวมทั้งสิ้น 125 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan การเลือกแบบเจาะจง และการเทียบสัดส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร	จำนวน	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	10	1. ผู้บริหารสถานศึกษา	10
2. ครู	112	2. ครู	74
3. คณะกรรมการสถานศึกษา	63	3. คณะกรรมการสถานศึกษา	41
รวม	185	รวม	125

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร สถาน ศึกษา	ครู	คณะกรรมการ สถานศึกษา (ไม่รวมผู้บริหาร สถานศึกษาและครู)	ผู้บริหาร สถาน ศึกษา	ครู	คณะกรรมการ สถานศึกษา (ไม่รวมผู้บริหาร สถานศึกษาและครู)
1. บ้านตลิ่งสูงสามัคคี	1	8	7	1	8	4
2. บ้านชุมม่วง	1	14	7	1	9	5
3. อนุบาลชุมตาบง	2	27	7	2	9	5
4. บ้านเขาจ๊กจั่น	1	10	7	1	8	4
5. บ้านหนองจิก	1	8	7	1	8	4
6. บ้านปางงู	1	9	7	1	8	5
7. บ้านปางสวรรค์	1	14	7	1	8	5
8. เขานินกราว ประชาสรรค์	1	14	7	1	8	5
9. บ้านปางชัย	1	8	7	1	8	4
รวม	10	112	63	10	74	41
รวมทั้งหมด	185			125		

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบุคลากร
2. ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
3. ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่ามีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดคะแนนประมาณค่า ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับ หน่วยงานภายนอก

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถาม

3. กำหนดกรอบเพื่อสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบความคิดภายใต้ การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

4. ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหาการศึกษาเป็นแบบ สอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาธร ทรัพย์รวงทอง คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

5.2 นายประยุทธ์ โหมอัมฤทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชุมม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

5.3 นางปวีณา พิสิก ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

6. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถามโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นว่าย่ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นการพิจารณาของ ประภาพรณ เสี่ยงค์ (2550, หน้า 69) ไว้ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

-1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา

7. นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยวิธีหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) โดยจะ นำข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 ขึ้นไป มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

8. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาในเขตพื้นที่ใกล้เคียงและมีบริบทที่คล้ายคลึงกันที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหา ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ของ Cronbach ซึ่งได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.90

9. นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 125 คน

วิธีรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. แจ้งสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม ข้อมูลการศึกษาถึงสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ในกลุ่ม เครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ให้ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน การศึกษาตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 5 - 9 มิถุนายน 2560 จำนวน 125 ฉบับ และติดตามรับแบบสอบถามคืนด้วย ตนเอง

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
2. ออกแบบและลงรหัสข้อมูลในแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้
 - 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการแจกแจงค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)
 - 3.2 วิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ในแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 100) ดังนี้
 - 4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับมากที่สุด
 - 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับมาก
 - 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับปานกลาง
 - 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับน้อย
 - 1.00 – 1.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของการศึกษา
2. หาค่าความเที่ยงตรง (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
 - 2.1 หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของ Alpha และ Cronbach
3. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 3.1 ค่าความถี่ (Frequency): f
 - 3.2 ค่าร้อยละ (Percentage): %
 - 3.3 ค่าเฉลี่ย (Mean): $\bar{X}$
 - 3.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation): S.D.

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสูงสุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้
 - 1.1 สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบด้านบุคลากรสูงสุด 3 อันดับ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์และมีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคณะกรรมการสถานศึกษารับรู้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบด้านบุคลากรต่ำสุด คือ ครูแกนนำของสถานศึกษา มีการขยายผลการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความสำเร็จสู่ภายนอกสถานศึกษา จนเห็นผล
 - 1.2 สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพสูงสุด

3 อันดับ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ ที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้/ฐานกิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพต่ำสุด คือ สถานศึกษามีอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 สภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาง สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกสูงสุด 3 อันดับ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนสูงสุด รองลงมา คือ สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้หรือรับการสนับสนุนเพื่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่หน่วยงานภายนอก ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกต่ำสุด คือ สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ จนสามารถพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงได้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาง สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมชนตาง สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ส่วนด้านที่มีการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนิท นาคล่อ (2559) ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีสภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งครูมีภาระหน้าที่มาก จึงทำให้ไม่สามารถดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้อย่างสม่ำเสมอ

1.1 ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณุพงษ์ ต๊ะอ้าย (2557) ผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ/กิจกรรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ติดตามการตรวจสอบควบคุมอย่างต่อเนื่อง และศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบหรือสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินแล้วนำมาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง

1.2 ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติพร บุญโนนแต่ (2559) ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมาก มีการปรับใช้อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสภาพแวดล้อมหรือแหล่งเรียนรู้นั้นมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลต่อการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่ 2 ของนักเรียน และต้องใช้ชีวิตและประสบการณ์มากกว่าอยู่ที่บ้าน จึงสมควรเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่ดี เหมาะสม เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของนักเรียนให้ดีที่สุด

1.3 ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติพร ทองหล่อ, และคณะ (2553) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อยู่ในระดับมาก และเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับ

การร่วมกันวางแผนในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก และสร้างระบบเครือข่าย เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สู่ภายนอกสถานศึกษาเพื่อเป็นการให้ความรู้และแลกเปลี่ยนแนวทางในการส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาปัญหาในการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนชุมตาบง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์การประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.
- _____. (2550). แนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2550). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2554). เกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2554). คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2554 เป็นต้นไป ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง). กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2554). แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- ถวัลย์ มาตจรัส. (2550). MODEL การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: ชารออักษร.
- เทวิล ศรีสองเมือง. 2551. การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประดิษฐ์ อุปรมย์. (2551). พระราชดำริของโรงเรียนแกนนำ โครงการเกษตรพอเพียงในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาพรณ เล็งวงศ์. (2550). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: อี เค บุ๊คส์.
- ประเวศ วะสี. (2548). เศรษฐกิจพอเพียงประชาสังคมและแนวทางพลิกพื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปริญญ พิบูลธรรมา. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ สรุปจากปาฐกถาพิเศษในการสัมมนายุทธศาสตร์การสื่อสารในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. ณ หอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เพ็ญภา อีรทองดี. (2552). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เพ็ญศรี แก้วใจดี. (2552). การจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการศึกษา). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- พานพงษ์ ต๊ะอ้าย. (2557). การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). เศรษฐกิจพอเพียง. เข้าถึงได้จาก www.chaipat.or.th. 15 กรกฎาคม 2559.
- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง. เข้าถึงได้จาก www.sufficiencyeconomy.org. 5 เมษายน 2560.
- วิลาสินี พรหมรัตน์ศิลป์. (2551). รูปแบบการดำเนินงานในโรงเรียนต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพหุ ภูมิ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ ชาญศาสตร์. (2554). การบริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2551). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราช กิจจานุเบกษา.
- สมพร เทพสิทธา. 2548. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สหประชาชาติ. (2549). ประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ: (อัดสำเนา).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. (2560). ข้อมูลบุคลากร. เข้าถึงได้จาก www.nsw2.go.th. 19 เมษายน 2560.
- _____. (2560) นโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. เข้าถึงได้จาก www.nsw2.go.th. 20 เมษายน 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. (2559). เศรษฐกิจพอเพียง. เข้าถึงได้จาก www.nesdb.go.th/SufficiencyEcon/main. 2 ตุลาคม 2559.
- _____. (2559). สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เข้าถึงได้จาก www.watchari.com. 2 ตุลาคม 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). ประกาศนโยบายการจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เข้าถึงได้จาก www.moe.go.th. 6 มีนาคม 2559.
- _____. (2559). การดำเนินการตามนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ประกาศกระทรวงฯ สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.
- สินีนถ นาคลอ. (2559). แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- สุขุมลย์ ชลการ. (2549). แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. วารสารหาดใหญ่วิชาการ.
- สุนทร จงเพียร. (2556). การบริหารสถานศึกษาพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ. กรุงเทพฯ.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2550). การศึกษาพอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ.
- เสมอ สีน้อย. (2555). การจัดการศึกษาของโรงเรียนต้นแบบ ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: พหุภูมิศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดิศร บุญโนนต๊ะ. (2559). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อติพร ทองหล่อ และคณะ. (2553). การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี.
- เอกพล สุทธิรัตน์. (2551). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- Calkins, P. (2009). Sufficiency Economy Matrices: Multi-Period Optimization for Local Development Planners. *Journal of Economics and Management*, 5 (2), 305-332.
- Hong, P. Y. P., Sheriff. V. A., & Naeger, S. R. (2009). A Bottom-Up Definition of Self-Sufficiency Voices from Low-Income Jobseekers. *Qualitative Social Work*, 8 (3), 357-376.
- Lamberton, G. (2005). Sustainable Sufficiency: An Internally Consistent Version of Sustainability. *Sustainable Development*, 13 (1), 53-68.
- Smith, B. R. C. (2002). *The Fifth for Building a Learning Organization*. London Nicolas Bredley. United Nations Development Programme. (2007). Thailand Human Development Report 2007. Sufficiency Economy and Human Development. Bangkok: Keen.
- Stahel, W. R. (2001). Sufficiency Strategies for a Sustainable and Competitive Economy Reserved and Inversed Incentives. *Environmentally Conscious Design and Inverse Manufacturing*, 25, 583 - 589.

อัตลักษณ์ผู้เรียนโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี*

สุทธิพงษ์ สุขสำราญ¹

ออสติน สุกียอ ปีโตโย²

ชาติชาย พงษ์ศิริ³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) อัตลักษณ์ผู้เรียน ตามสภาพจริงของผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี 2) อัตลักษณ์ผู้เรียน และแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี ประชากร คือ นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี สังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 2,846 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี สังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 340 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารจำนวน 3 คน ครูระดับผู้ช่วยผู้บริหารและหัวหน้าฝ่าย จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (questionnaires) และแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในภาพรวมพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กลุ่มคริสต์เตอร์ชลบุรี อยู่ในระดับน้อยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.70 และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียนตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โดยมีด้านความรักฉันพี่น้อง มากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.579) รองลงมา ด้านความเมตตา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.516 อยู่ในระดับน้อยมาก) ด้านความพอเพียง ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.414 อยู่ในระดับน้อยมาก) ด้านการรับใช้ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.558 อยู่ในระดับน้อยมาก) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.573 อยู่ในระดับน้อยมาก) ตามลำดับ 2) ผู้บริหารและครูได้ให้ความคิดเห็นถึงแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี ผู้บริหารและครู ดังนี้ ด้านความรักฉันพี่น้อง (1) อบรมเด็กตามพัฒนาการ และวัย ด้วยความรัก (2) เอาใจใส่ผู้เรียนระดับมัธยมเป็นพิเศษ หาโอกาสเยี่ยมครอบครัว (3) ครูต้องไม่ดูถูกผู้เรียน แต่ต้องคอยส่งเสริม และมองเห็นศักยภาพของผู้เรียน (4) มีกิจกรรมพี่รหัส น้องรหัส หรือเรียนร่วมกันในสายเดียวกัน ต่างชั้นปี และมีแกนนำรุ่นพี่ ไปจัดและนำกิจกรรมให้กับรุ่นน้อง ด้านการรับใช้ (1) แต่ละฝ่ายของโรงเรียนเรียกร้องให้ผู้เรียนอาสาช่วยเหลืออยู่เสมอ (2) ครูสอนให้ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองก่อนที่จะให้ผู้อื่นมาบริการหรือช่วยเหลือ (3) ผู้เรียนนำความรู้ที่ตนเองมีไปสอนให้กับผู้อื่นที่ยากลำบาก ด้านความเมตตา (1) ส่งเสริมการปลูกฝังจากครอบครัวของผู้เรียน มีพ่อแม่เป็นตัวอย่าง (2) มีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม มอบความช่วยเหลือที่บ้านเด็กกำพร้า บ้านพักคนชรา บ้านผู้ติดเชื้อเอดส์ (3) จัดค่ายพัฒนาชีวิต ค่ายสัมผัสชีวิต ก่อให้เกิดความรู้สึกเมตตา สงสาร (4) มีการนำผู้เรียนไปสอนหนังสือในโรงเรียนที่ยากจน จะรู้สึกผูกพันหรือสงสาร (5) ในแต่ละชั้นหรือแต่ละห้องช่วยกันดูแลเพื่อนที่เป็นเด็กพิเศษ (ผิดปกติทางสมอง) (6) มีกิจกรรมทางศาสนา ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจของผู้เรียนให้มีใจเมตตาต่อผู้อื่น และรู้จักจัดการอารมณ์ รู้จักให้อภัย ด้านความซื่อสัตย์ (1) ต้องฝึกความรับผิดชอบก่อน แล้วความซื่อตรงจะตามมา (2) ครูต้องเปิดโอกาสเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความจริงใจ ยอมรับเขาด้วยท่าทีของความรัก ด้านความพอเพียง (1) ครูพยายามปลูกฝังให้นักเรียนพอเพียงและไม่อวดฐานะของตนเองให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกเสียเปรียบหรืออิจฉา (2) งดการประหยัสน้ำ ไฟ ในโรงเรียน (3) สนับสนุนให้ผู้เรียนทำบัญชีส่วนตัวของตนเอง

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ผู้เรียน, ผู้เรียน, โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, กลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาสาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรมสังฆมณฑลจันทบุรี

² บาทหลวง ดร., สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรมสังฆมณฑลจันทบุรี

³ บาทหลวง ผศ.ดร., สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรมสังฆมณฑลจันทบุรี

Characteristics of Students in Catholic Schools of the Chanthaburi Diocese: A Case Study in the Schools of Chonburi Cluster

Suttipong Suksamran¹

Agustinus Sugiyo Pitoyo²

Chartchai Phongsiri³

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) Characteristics of students with authentic assessment in schools in the Chonburi Cluster. 2) Student characteristics and suggested ways to improve Characteristics of students according to the opinions of the administrators and teachers in schools of the Chonburi Cluster. The population of this research was 2,846 students in Catholic schools of the Chonburi Cluster in the Chanthaburi Diocese. The samples were 340 students in Catholic schools of Chonburi Cluster in Chanthaburi Diocese. The respondents were heads of academic institutions, administrative assistants and heads of departments with a total of 12 respondents. The information gathered through questionnaires and interviews was analyzed using content analysis.

The results were as follows: 1) Overall, the behaviors that express characteristics of students in Catholic schools of Chanthaburi Diocese in Chonburi Cluster are very common, with an average of 3.70, and distinguishing behaviors by descending order include, first, Fraternal Love (= 3.97, S.D. = 0.579, very frequent); second, Compassion (= 3.71, S.D. = 0.516, very frequent); third, Simplicity (= 3.70, S.D. = 0.414, very frequent); 2) The administrators and teachers interviewed identified the following as ways of strengthening the characteristics of students in Catholic schools of the Chanthaburi Diocese in schools of Chonburi Cluster: Fraternal Love (1) To form students with love according to their level of development and age. (2) To take care of students, especially secondary school students, and seek opportunities to visit their families. (3) Teachers' jobs are not to offend students, but rather to find ways to encourage them and recognize their potential. (4) To organize peer activities or to combine classes from different years of the program. Service (1) To encourage students to volunteer in each school department. (2) To teach students to take care of themselves rather than waiting for help from others. (3) Students are encouraged to share their own skills and knowledge with those in need. Compassion (1) To encourage early formation by students' families through the example of their parents. (2) To plan concrete activities such as donating to or supporting orphanages, nursing homes, or HIV-positive housing. (3) To run camps for life improvement or volunteer camps that foster compassion. (4) To establish volunteer teaching projects for students, which could make them commit to others. (5) Students in each class are encouraged to look after the special needs (mentally handicapped) students in their class. (6) Religious activities to elevate students' minds to have mercy on others, manage their emotions, and forgive. Honesty (1) To practice responsibility first so that honesty will follow. (2) Teachers to give an opportunity for students to express their honesty and also

¹ Student in Master of Education degree, Education Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Instructure, Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University

³ Instructure, Educational Administration Nakhon Sawan Rajabhat University

accept them with love. Sufficiency (1) The teachers try to form students for sufficiency and encourage them not to show off their wealth, something that causes others to feel disadvantaged. (2) Teachers to create campaigns to save electricity and water. (3) Teachers to encourage students to keep their own personal accounts.

Keywords: Characteristics of Students, Students, Catholic Schools of Chanthaburi Diocese, Schools of Chonburi Cluster

บทนำ

การศึกษานับเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ เมื่อสังคมและประเทศชาติมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นไปแบบนั้นจะได้เป็นกำลังที่สำคัญ ที่จะพัฒนาประเทศให้รุ่งเรืองไปในทิศทางที่ต้องการ (สุรพล สุพวงค์, 2539, หน้า 25) โดยมีจุดประสงค์ของการจัดการการศึกษา มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาคนทั้งสี่ด้านอย่างสมดุลกัน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เพื่อจะได้เป็นคนบริบูรณ์ ดังนั้นนักเรียนจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวของโรงเรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาทั้งสี่ด้านที่กล่าวมา

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาทางเทคโนโลยี การไหลบ่าของวัฒนธรรมข้ามชาติที่มากับเทคโนโลยี ทำให้เด็กเยาวชนไทยรับเอาวัฒนธรรมเหล่านั้นเข้ามาในชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องการบริโภค ค่านิยมเรื่องเพศ ส่งผลต่อคุณค่าทางศีลธรรมจริยธรรมซึ่งล้วนมีผลต่อคุณภาพของเด็กและเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แม้ว่าบริบทจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สิ่งที่จะอธิบายความสำเร็จของประเทศได้ก็คือคุณภาพของคนที่ได้รับการศึกษา การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีสติปัญญา รู้จักคิด วิเคราะห์แยกแยะสถานการณ์และอิทธิพลต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิต ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้อัญเชิญพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ได้ดังนี้ “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนรวดเร็ว...”

การจัดการศึกษาของคาทอลิกให้ความสำคัญกับความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรมของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง จะเห็นได้จากสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้ออกประกาศความมุ่งหมายเกี่ยวกับการศึกษาแบบคริสต (Gravissimum Educationis) ระบุว่าโรงเรียนคาทอลิกมุ่งเป้าหมายทางวัฒนธรรมและมุ่งที่การพัฒนาเยาวชนตามหลักธรรมชาติในระดับเดียวกับโรงเรียนอื่น ๆ แต่สิ่งที่ทำให้โรงเรียนคาทอลิกมีคุณสมบัติเด่นเป็นพิเศษคือ ความพยายามที่จะสร้างบรรยากาศ “ร่วม” ขึ้นภายในโรงเรียนให้เป็นบรรยากาศที่ซึมซาบไปด้วยจิตตารมณ์แห่งเสรีภาพและความรัก ให้หนุ่มสาวพัฒนา “สิ่งสร้างใหม่” โดยเชื่อมโยงทุกสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมของมนุษย์เข้ากับข่าวดีแห่งความรอด เพื่อว่าแสงสว่างแห่งความเชื่อจะได้ให้ความสว่างแก่ทุกสิ่ง ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลก ชีวิตและตัวบุคคลผู้เป็นมนุษย์ (สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก, 2556, หน้า 7)

ด้วยเหตุนี้เองสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยจึงกำหนดอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกว่า โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถานที่ในการเผยแผ่ธรรม การให้การอบรมสั่งสอนทั้งครบ การก่อร่างสร้างบุคลิกลักษณะและบรรทัดฐานของบุคคล รวมถึงเป็นสถานที่เรียนรู้ ฝึกหัด โดยผ่านทางการเล่นระหว่างเยาวชนพื้นเพทางศาสนาและสังคมอันหลากหลาย (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2556, หน้า 4) หัวใจของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกจึงอยู่ที่ธรรมชาติทางพระศาสนจักรของโรงเรียนคาทอลิกนั่นเอง

เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาแบบคริสต และการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก กลุ่มโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีได้มีการจัดการประชุมเพื่อกำหนดอัตลักษณ์การศึกษาเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558 โดยพิจารณาจากคุณค่าพระวรสาร 21 ประการของอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก คือ 1. ความรัก (Love) 2. ความเมตตา (Compassion) 3. การรับใช้ (Service) 4. ความซื่อสัตย์ (Honesty) และ 5. ความพอเพียง (Sufficiency) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการบริหารการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับคุณค่าดังกล่าว

ซึ่งจากการศึกษาการคัดเลือกอัตลักษณ์ทั้ง 5 ประการดังกล่าวข้างต้นทำให้โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ต้องพิจารณาว่าสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้สอดคล้อง อีกทั้งยังสามารถรักษาอัตลักษณ์ของผู้เรียนและเอกลักษณ์ของสถานศึกษาภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างไร ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และตามข้อเรียกร้องของพระศาสนจักรคาทอลิก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ผู้เรียน ตามสภาพจริงของผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ผู้เรียน และแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ศึกษาอัตลักษณ์ผู้เรียนตามคุณค่าพระวรสาร 21 ประการ โดยคัดเฉพาะคุณลักษณะนิสัยที่โดดเด่นตามคุณค่าพระวรสารเพียง 5 ประการ ตามสภาพจริงของผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี
2. ศึกษาอัตลักษณ์ผู้เรียน และแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี

ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี สังกัดมณฑลจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,846 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี สังกัดมณฑลจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 340 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 608 - 609) ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster (area) random sampling)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี สังกัดมณฑลจันทบุรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน คือ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น การศึกษา สถานภาพครอบครัว

ตัวแปรที่ศึกษา คือ อัตลักษณ์ผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ 1) ความรัก 2) ความเมตตา 3) การรับใช้ 4) ความซื่อสัตย์ และ 5) ความพอเพียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะนิสัยที่โดดเด่นตามคุณค่าพระวรสาร 5 ประการ
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาอบรมผู้เรียน (formation) ให้มีคุณลักษณะนิสัยที่โดดเด่นบนพื้นฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนตามคุณค่าพระวรสาร 5 ประการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตลักษณ์ผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะนิสัยตามคุณค่าพระวรสาร 5 ประการ ได้แก่ 1) ความรัก 2) ความเมตตา 3) การรับใช้ 4) ความซื่อสัตย์ และ 5) ความพอเพียง

ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา กลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี

กลุ่มโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี หมายถึง โรงเรียนคาทอลิกที่อยู่ในการบริหารของการปกครองในเขตสังฆมณฑลจันทบุรีประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ 1) จันทบุรี 2) ชลบุรี 3) ระยอง 4) ตราด 5) นครนายก (ยกเว้นอำเภอบ้านนา) 6) ฉะเชิงเทรา (บางส่วน) 7) สระแก้ว และ 8) ปราจีนบุรี

กลุ่มโรงเรียนคลัสเตอร์ชลบุรี หมายถึง กลุ่มโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีประเภทสามัญ ระดับชั้นมัธยมศึกษาและระดับอาชีวศึกษาที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 2) วิทยาลัยเทคโนโลยีดาราสุมทบริหารธุรกิจ (DBAC) อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และ 3) โรงเรียนปริษานุศาสน์ ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์ผู้เรียนกลุ่มโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กรณีศึกษา กลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชบลูรีนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology research) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative data) และการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ (qualitative data) ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยและรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างการวิจัย

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนการเตรียมโครงร่างการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย โดยผู้วิจัยทำการศึกษา ที่มาและความสำคัญของปัญหา ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากตำรา หนังสือ เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่าง ๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จัดทำโครงร่างการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนของ 1) การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ 2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ 3) การนำเครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ปกครองสามเณร 4) วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ 5) จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และ 6) การนำข้อมูลที่ได้อาตรวหาความครบถ้วนของข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียงข้อมูล และสรุปผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานการวิจัย

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานการวิจัย เพื่อเผยแพร่ และจัดส่งให้ ศูนย์วิจัย คณิศวาศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม ตามเงื่อนไขในการรับทุนวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กลุ่มคริสต์เตอร์ชบลูรี ในภาพรวม พฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.70 และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียนตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โดยมีด้านความรักฉันพี่น้อง มากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.579) รองลงมา ด้านความเมตตา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.516 อยู่ในระดับน้อยมาก) ด้านความพอเพียง ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.414 อยู่ในระดับน้อยมาก) ด้านการรับใช้ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.558 อยู่ในระดับน้อยมาก) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.573 อยู่ในระดับน้อยมาก) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาอัตลักษณ์ผู้เรียน และแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูระดับผู้ช่วยผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่าย ในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชบลูรี

ด้านความรักฉันพี่น้อง 1) อบรมเด็กตามพัฒนาการและวัย ด้วยความรัก 2) เอาใจใส่ผู้เรียนระดับมัธยมเป็นพิเศษ หาโอกาสเยี่ยมครอบครัว 3) ครูต้องไม่ดูถูกผู้เรียน แต่ต้องคอยส่งเสริม และมองเห็นศักยภาพของผู้เรียน 4) มีกิจกรรมพี่รหัสน้องรหัส หรือเรียนร่วมกันในสายเดียวกัน ต่างชั้นปี และมีแกนนำรุ่นพี่ ไปจัดและนำกิจกรรมให้กับรุ่นน้อง

ด้านการรับใช้ 1) แต่ละฝ่ายของโรงเรียนเรียกร้องให้ผู้เรียนอาสาช่วยเหลืออยู่เสมอ 2) ครูสอนให้ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองก่อนที่จะให้ผู้อื่นมาบริการหรือช่วยเหลือ 3) ผู้เรียนนำความรู้ที่ตนเองมีไปสอนให้กับผู้อื่นที่ยากลำบาก

ด้านความเมตตา 1) ส่งเสริมการปลุกฝังจากครอบครัวของผู้เรียน มีพ่อแม่เป็นตัวอย่าง 2) มีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม มอบความช่วยเหลือที่บ้านเด็กกำพร้า บ้านพักคนชรา บ้านผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ 3) จัดค่ายพัฒนาชีวิต ค่ายสัมผัสชีวิต ก่อให้เกิดความรู้สึกเมตตา สงสาร 4) มีการนำผู้เรียนไปสอนหนังสือในโรงเรียนที่ยากจน จะรู้สึกผูกพันหรือสงสาร 5) ในแต่ละชั้นหรือแต่ละห้องช่วยกันดูแลเพื่อนที่เป็นเด็กพิเศษ (ผิดปกติทางสมอง) 6) มีกิจกรรมทางศาสนา ช่วยกล่อมเกลাজิตใจของผู้เรียนให้มีใจเมตตาต่อผู้อื่น และรู้จักจัดการอารมณ์ รู้จักให้อภัย

ด้านความซื่อสัตย์ 1) ต้องฝึกความรับผิดชอบก่อน แล้วความซื่อตรงจะตามมา 2) ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความซื่อตรง ยอมรับเขาด้วยท่าทีของความรัก

ด้านความ พอเพียง 1) ครูพยายามปลูกฝังให้นักเรียนพอเพียงและไม่อวดฐานะของตนเองให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกเสียเปรียบ หรือด้อยกว่า 2) รมรณรงค์การประหยัดน้ำ และไฟ ในโรงเรียน 3) สนับสนุนให้ผู้เรียนทำบัญชีส่วนตัวของตนเอง

อภิปรายผล

1. อัตลักษณ์ผู้เรียน ตามสภาพจริงของผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชบลูรี ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียน โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กลุ่มคริสต์เตอร์ชบลูรี พบว่าผู้เรียนมีการปฏิบัติพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ผู้เรียนในระดับ บ่อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีได้กำหนดอัตลักษณ์ผู้เรียนที่ต้องการให้เป็นคุณธรรมที่โดดเด่นของผู้เรียน 5 ด้าน โดยคัดเลือกมาจากคุณค่าพระวรสาร 21 ประการของฝ่ายการศึกษาคาทอลิก ซึ่งคุณธรรม 5 ประการที่ได้ถูกคัดเลือกนี้ได้ถูกปลูกฝังและบูรณาการในระบบการเรียนการสอนและในกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ตามกำหนดของคณะกรรมการพัฒนาระบบกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังฆมณฑลจันทบุรี ในตัวบ่งชี้ที่ 2 คือให้สถานศึกษามีบรรยากาศของการอบรมตามหลักคริสตธรรม (การประกาศข่าวดี) หมายถึง สถานศึกษาจัดบรรยากาศของการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ก่อให้เกิดบรรยากาศของการให้การศึกษาอบรมตามหลักพระคริสตธรรม โดยมุ่งเน้นบรรยากาศของการอบรมศีลธรรมทางศาสนาตามหลักคริสตธรรม (การประกาศข่าวดี) ร่วมกัน การจัดสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการที่สะท้อนภาพของการจัดการศึกษาอบรมศีลธรรมทางศาสนาตามหลักคริสตธรรม การใช้สื่อที่เอื้อต่อการบูรณาการการจัดการศึกษาอบรม การจัดหาอาคารสถานที่ที่สะท้อนให้เห็นถึงสัญลักษณ์ และการสร้างวัฒนธรรมศีลธรรมทางศาสนาตามหลักคริสตธรรม คุณธรรมทั้ง 5 ประการที่ได้คัดเลือกมาให้เป็นคุณธรรมที่โดดเด่นเหล่านี้มีที่มาจากคำสอนของพระเยซูเจ้าโดยอ้างอิงจากพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่เป็นต้นในพระวรสารเพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกำหนดของคณะกรรมการฯ ที่กล่าวมาข้างต้น

ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียนในด้านความรักอันพี่น้องมากที่สุด จากพฤติกรรมที่แสดงออกอีก 4 ด้าน เป็นต้นในพฤติกรรมเรื่อง ผู้เรียนมีความรักเพื่อน ๆ อย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และแบ่งปันสิ่งของที่มีแก่เพื่อน เช่น อุปกรณ์การเรียนหรืออาหาร เพราะความรักกันพี่น้องเป็นจิตตารมณ์พระวรสารที่เป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษาคาทอลิกโดยมีพระเยซูคริสต์เป็นแบบอย่างสูงสุดตามสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิกปี 2556 ซึ่งตรงกับพระวรสารที่ว่า “นี่คือบทบัญญัติของเรา ให้ท่านทั้งหลายรักกันเหมือนดังที่เรารักท่าน” (ยน 15:12) ความรักนี้เป็นความรักที่ไม่เห็นแก่ตัว ร่วมยินดีกับผู้ที่ยินดี ตักเตือนผู้ที่ทำผิด ยอมรับคำตักเตือนและรู้จักให้อภัย ซึ่งสอดคล้องกำหนดของคณะกรรมการพัฒนาระบบกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังฆมณฑลจันทบุรีในตัวบ่งชี้ที่ 1 คือ ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตตามความเชื่อและศีลธรรมทางศาสนา (ที่ตนนับถือ) มีวิจรรย์ญาณที่ดี มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อสร้างสังคมที่ดี มีจิตวิญญานแห่งความรัก มีความสัมพันธ์ที่ดีและมีมิตรภาพกับทุกคน มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อร่วมกับผู้อื่นในสังคม มีชีวิตร่วมกันกับผู้อื่นอย่างสันติ และพบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียนในด้านซื่อสัตย์อยู่ในลำดับที่ 5 ลำดับสุดท้าย เมื่อเทียบกับพฤติกรรมอีก 4 ด้าน โดยยังพบว่ามีพฤติกรรมที่ยังคงแสดงออกถึงความไม่ซื่อสัตย์อยู่บ้างเช่น การลอกข้อสอบ ลอกการบ้าน และโกหกเพื่อนหรือครูเพื่อไม่ถูกลงโทษ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นผลอันดับแรกมาจากครอบครัวตามข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของครู ซึ่งยังคงมีผู้ปกครองบางท่านที่ยอมโกหกแทนบุตรของตน หรือแสดงออกถึงการไม่ซื่อสัตย์เพื่อให้ได้มาสิ่งที่ต้องการ ซึ่งเป็นผลจากสภาพสังคมซึ่งประชากรส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างเป็นลักษณะสังคมเมือง ค่านิยมในสังคมเมืองผู้คนจะมีการแข่งขันกันสูง เป็นการแข่งขันเพื่อชนะคู่แข่งและความอยู่รอดในสังคม มีความศรัทธาในศาสนาน้อยกว่าสังคมชนบท สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลที่ทำให้พฤติกรรมความไม่ซื่อสัตย์ปรากฏให้เห็นเป็นเรื่องปกติในสังคมโดยเฉพาะประโยคที่กล่าวถึงบ่อยคือ “ใคร ๆ เขาก็ทำกัน”

2. อัตลักษณ์ผู้เรียน และแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในกลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชบลูรี ผู้บริหารและครูได้ให้ความคิดเห็นถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน โดยสรุปรวมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกได้ ดังนี้

2.1 พฤติกรรมการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ผู้เรียน

2.1.1 ผู้เรียนมีการช่วยเหลือกันและกัน รุ่นพี่ช่วยเหลือน้อง หรือเมื่อแบ่งกลุ่มทำงานส่วนรวม หรือช่วยเหลือในการทำกิจกรรมส่วนรวม พี่ได้ทำกิจกรรมร่วมกับน้อง น้องถามข้อสงสัยกับพี่ ๆ โดยมีพี่คอยให้คำปรึกษา โดยสามารถแยกพฤติกรรมของผู้เรียนในเรื่องนี้ได้เป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีพี่น้อง กับกลุ่มที่มีลูกคนเดียว โดยเด็กที่ได้ช่วยเหลือน้องของตนที่บ้านก็จะช่วยเหลือน้องที่โรงเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำสอนตามแนวทางแห่งพระวรสารที่ว่า “อย่าละเลยที่จะกระทำการกิจการที่ดีและรู้จักแบ่งปัน เกื้อกูลกัน เพราะนี่คือเครื่องบูชาที่พระเจ้าพอพระทัย” (ฮบ.13:16)

2.1.2 ผู้เรียนมีความรักในกลุ่มเพื่อนตนเองซึ่งผู้เรียนกล้าบอกครูเพื่อให้ช่วยเหลือ ตกเตือนเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี อีกทั้งยังหลยยอมรับเวลาที่เรียกเด็กมาพบเพื่อพูดคุยถึงปัญหาพฤติกรรมที่เขาควรปรับปรุงแก้ไข เด็กก็ยอมรับและปรับปรุงตัวดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำสอนตามแนวทางแห่งพระวรสารที่ว่า “ถ้าพี่น้องของท่านทำผิด จงตักเตือนเขา ถ้าเขากลับใจ จงให้อภัยแก่เขา” (ลก.17:3)

2.1.3 ผู้เรียนมีความสงสารต่อผู้อื่น เช่นให้ทานบริจาคกลุ่มคนตาบอด หรือในเทศกาลออกพรรษาหรือมหาพรต ผู้เรียนให้ความร่วมมืออย่างดี และมีความเมตตาสงสารกันเอง เช่น เพื่อนบางคนไม่มีเงินซื้ออาหารทาน ซึ่งจะมีเพื่อน ๆ คอยช่วยเหลือในด้านนี้เสมอ คอยดูแลเพื่อนตลอด เพราะเพื่อนคนนั้น ฐานะของครอบครัวค่อนข้างลำบาก อีกทั้งยังมีความเมตตาต่อสัตว์ อย่างเช่น เห็นนกบินไปบินมา ก็จะพยายามหาเศษขนมมาให้มันกิน ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำสอนตามแนวทางแห่งพระวรสารที่ว่า “ในยามที่ท่านมีความบริบูรณ์เช่นเวลานี้ ท่านควรช่วยเหลือผู้อื่นที่ขัดสน และเช่นเดียวกันในยามที่ท่านมีความบริบูรณ์เขาจะช่วยเหลือเมื่อท่านขัดสนด้วยจึงจะมีความเท่าเทียมกัน” (2 คร.8:14)

2.1.4 ในด้านของอารมณ์ ผู้เรียนมีความโกรธ ความโมโหอยู่บ้างเพราะว่า ในช่วงของอายุที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่น อารมณ์ก็เลยจะแปรปรวนเป็นธรรมดา

2.1.5 ผู้เรียนมีจิตอาสาช่วยเก็บขยะในโรงเรียน หรือรุ่นพี่ไปช่วยการรณรงค์ให้กับรุ่นน้องเวลาฝนตก โดยคิดเองทำเอง และกล้าอาสาเป็นธุระให้กับแขกที่มาในโรงเรียน และมีผู้เรียนที่อาสาอยากออกไปช่วยงานเป็นจิตบริการนอกโรงเรียน ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้ออกจากตัวเอง ไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำสอนตามแนวทางแห่งพระวรสารที่ว่า “รับใช้ด้วยความเต็มใจเหมือนกับรับใช้องค์พระผู้เป็นเจ้า มิใช่รับใช้มนุษย์” (อฟ.6:7)

2.1.6 เมื่อผู้เรียนเก็บของมีค่าต่าง ๆ ได้ ก็จะนำมาแจ้งให้ครูประกาศตามหา อย่างไรก็ตาม ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่อาจจะวัดได้ยาก ส่วนหนึ่งต้องมาจากพื้นฐานการอบรมจากครอบครัว เพื่อพัฒนาต่อจากที่โรงเรียน รวมไปถึงการรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง เป็นการทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาคือความซื่อสัตย์เช่นกัน ซึ่งในเรื่องของความรับผิดชอบเด็กเล็กจะมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กโต ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำสอนตามแนวทางแห่งพระวรสารที่ว่า เพราะเจ้าซื่อสัตย์ในเรื่องเล็กน้อย เจ้าจึงมีอำนาจปกครองเมืองสิบเมืองเถิด” (ลก.19:11-27)

2.1.7 ผู้เรียนมีการรู้จักการประหยัดและอดออม เพื่อเอาไว้อีกของที่จำเป็น เป็นวิธีการรู้จักบริหารการเงินและชีวิตของพวกเขา แต่ในเด็กโต อาจมีการเกิดค่านิยมที่จะใช้ของแพง เพื่อให้ทันสมัยหรือตามแฟชั่นดารา บางครั้งสิ่งที่ทำให้เกิดปัจจัยนี้ก็เพราะผู้ปกครองของผู้เรียนเองที่ให้เงินเป็นจำนวนมากทดแทนเวลาที่ไม่มีให้บุตรของตน และในบางครั้งแม้ครอบครัวของเด็กอาจจะมั่งคั่งแต่ก็ได้พยายามรักษาหน้าไว้ เพื่อให้ลูกของตนอยู่ในสังคมได้อย่างไม่น้อยใจเพื่อน ๆ ผู้เรียนส่วนมากรู้จักใช้เงิน บางคนทำงานพิเศษช่วยครอบครัว เพราะส่วนมากไม่ค่อยมีฐานะ ต้องคอยอาศัยกองทุนเรียนฟรี ซึ่งทำให้รู้จักพอเพียงในสิ่งที่ตัวเองมี แต่ยังคงมีการอดออมแต่เข้าไปใช้ไม่ถูกทาง บางคนอดออมเงิน เพื่อนำไปซื้อของใช้ที่ไม่เพราะอาจ รู้สึกอยากได้และอยากมีเหมือนเพื่อนบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำสอนตามแนวทางแห่งพระวรสารที่ว่า “รู้จักมีชีวิตอยู่อย่าง อดออม และรู้จักมีชีวิตอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์” (ฟป.4:12)

2.2 แนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์แก่ผู้เรียน

2.2.1 อบรมเด็กตามพัฒนาการ และวัย ด้วยความรักโดยเอาใจใส่ ผู้เรียนระดับอนุบาลและประถมต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด และติดตามพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ไม่ควรปล่อยให้เด็กร้องไห้อยู่ตามลำพัง ผู้เรียนระดับมัธยมเป็นพิเศษ หาโอกาสเยี่ยมครอบครัวของผู้เรียนเพื่อทราบถึงพื้นฐาน สภาพและฐานะของครอบครัวซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีและถูกทาง ครูจะสามารถเข้าใจผู้เรียนอย่างที่เขาเป็น

2.2.2 ครูไม่ดูถูกผู้เรียนแต่ต้องคอยส่งเสริม และพร้อมจะมองหาศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวผู้เรียนแต่ละคน และพร้อมเป็นที่ปรึกษาให้เขา ผู้เรียนจะสัมผัสได้ถึงความรักที่ครูให้แม้พวกเขาจะมีพื้นฐานความรักความอบอุ่นต่างกันก็ตาม

ส่งเสริมให้ผู้เรียนพูดคุยกันด้วยเหตุผล ไม่ใช่กำลัง ดักเตือนกันรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน “ถ้าพี่น้องของท่านทำผิด จงดักเตือนเขา ถ้าเขากลับใจ จงให้อภัยแก่เขา” (ลก 17: 3) เพราะผู้ที่มีความดีและมีความรู้ ย่อมสั่งสอนและดักเตือนกันได้ (รม.15: 14)

2.2.3 มีกิจกรรมพิธีหัส นอกรหัส เพื่อให้รุ่นพี่รุ่นน้องได้ช่วยดูแลกันตลอดระยะเวลาที่เรียนอยู่ในโรงเรียน โดยไม่ใช่เพียงแค่เรื่องเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเรื่องชีวิต การปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่สามารถบอกกับครูได้ หรือเพิ่มหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษในวิชาเรียนโดยเรียนร่วมกันในสายเดียวกัน ต่างชั้นปี และมีแกนนำรุ่นพี่ ไปจัดและนำกิจกรรมให้กับรุ่นน้อง

2.2.4 แต่ละฝ่ายของโรงเรียนเรียกร้องให้ผู้เรียนอาสาช่วยเหลืออยู่เสมอและปลูกฝังคุณธรรมจิตอาสาในทุกรายวิชา ซึ่งตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช. ข้อที่ 12 คือ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง พร้อมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นว่าการอาสาช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดีและควรกระทำ

2.2.5 ให้ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองก่อนที่จะให้ผู้อื่นมาบริการหรือช่วยเหลือ เพราะการช่วยเหลือตนเองเป็นการฝึกความรักและความรับผิดชอบต่อนตนเอง เพราะถ้ารักตนเองไม่ได้ก็จะรักผู้อื่นไม่ได้ด้วยเช่นกัน อีกทั้งยังฝึกการตัดสินใจ ความเห็นแก่ตัว การเอาตัวเอาเปรียบ และความเกียจคร้าน เพื่อพัฒนาตนเองมุ่งสู่การเป็นผู้เสียสละและมีน้ำใจจนเป็นนิสัย

2.2.6 นำความรู้ที่ตนเองมีไปสอนให้กับผู้อื่นที่ยากลำบากเป็นการส่งเสริมด้านจิตอาสา อีกทั้งการไปสอนหนังสือในโรงเรียนที่ยากจน จะรู้สึกผูกพันหรือสงสาร ทำให้เกิดรุ่นพี่รุ่นน้องต่างโรงเรียนด้วย ปลูกฝังความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์แก่ผู้เรียน ตรงกับร่างมาตรฐานการพัฒนาศึกษาในตัวเองข้อที่ 1 คือ ผู้เรียนมีความรักเมตตา ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

2.2.7 ครอบครัวของผู้เรียนปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ โดยมีพ่อแม่เป็นตัวอย่าง นอกจากในเรื่องของการให้ความรักและความอบอุ่นแล้ว การแสดงออกของพ่อแม่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของลูก ผู้เรียนจะลอกเลียนแบบตั้งแต่ยังเยาว์วัยและฝังลึกในจิตใต้สำนึกของเขา เช่น การทำบุญทำทาน การมีเมตตาต่อผู้อื่น การพูดคุยด้วยเหตุผลไม่ใช่กำลังรุนแรงในครอบครัว การให้อภัยและการลงโทษ และความซื่อสัตย์สุจริต

2.2.8 มีกิจกรรมด้านความเมตตาที่เป็นรูปธรรม มอบความช่วยเหลือที่บ้านเด็กกำพร้า บ้านคนชรา บ้านผู้ติดเชื้อเอดส์ และใกล้เคียงเข้ามาคือ ในแต่ละชั้นหรือแต่ละห้องช่วยกันดูแลเพื่อนที่เป็นเด็กพิเศษ (ผิดปกติทางสมอง) ซึ่งตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช. ข้อที่ 6 คือ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน

2.2.9 การจัดค่ายพัฒนาชีวิต ค่ายสัมผัสชีวิตคนยากจนทั้งในเมืองและในชนบท ชวนา หรือชาวเขา ก่อให้เกิดความรู้สึกเมตตา สงสาร และเห็นอกเห็นใจต่อผู้ที่ยากไร้หรือด้อยโอกาสมากกว่าตนเอง รวมทั้งได้เห็นความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามสภาพของกลุ่มบุคคลเหล่านั้น

2.2.10 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยกล่อมเกลাজิตใจของผู้เรียนให้มีใจเมตตาต่อผู้อื่น และรู้จักระงับอารมณ์ รู้จักให้อภัย ซึ่งตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช. ข้อที่ 11 คือ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และตรงกับร่างมาตรฐานการพัฒนาศึกษาในตัวเองข้อที่ 1 คือ ผู้เรียนประพฤติตนดี มีความรักพระเจ้า ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา ปฏิบัติตามคุณค่าพระวรสาร

2.2.11 ฝึกให้ผู้เรียนความรับผิดชอบก่อน แล้วความซื่อสัตย์จะตามมา เพราะการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้เรียนคือความซื่อสัตย์ต่อตนเองซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญก่อนอื่นใด เมื่อซื่อสัตย์ต่อตนเองได้ จึงสามารถซื่อสัตย์ต่อหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2.2.12 เปิดโอกาสเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกซื่อสัตย์ ยอมรับเขาด้วยท่าทีของความรัก เมื่อผู้เรียนกระทำความผิดหรือเป็นผู้อื่นกระทำความผิดและต้องการจะสารภาพ เปิดเผยข้อมูลหรือชี้แจง ครูจะต้องพร้อมที่จะรับฟังอย่างปราศจากอคติ และให้คำแนะนำที่ยุติธรรม ถูกต้องและเหมาะสม

2.2.13 รมรงค์การประหยัคน้ำ – ไฟ ในโรงเรียน รู้จักใช้อย่างจำเป็นและรู้จักการรับผิดชอบต่อ ไม่ละเลยหรือฟุ่มเฟือยในการใช้ทรัพยากร

2.2.14 ปลูกฝังให้ผู้เรียนพอเพียงและไม่อวดฐานะของตนเองให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกเสียเปรียบ หรือด้อยกว่า พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนทำบัญชีส่วนตัวของตนเอง ซึ่งตรงกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ตามนโยบายของ คสช.

ข้อที่ 10 คือ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กลุ่มโรงเรียนคริสต์เตอร์ชลบุรี ได้มีแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยการ การสร้างบรรยากาศของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม การสนับสนุนจิตตารมณ์ความรักและเสรีภาพ การสร้างความเข้าใจระหว่างครูกับผู้เรียน การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส และการสอนให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่ได้กล่าวมา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบการวิจัยนี้ หรือรูปแบบอื่นที่คล้ายกันไปใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ ในสังฆมณฑลจันทบุรี เพื่อสามารถประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนได้ตรงตามอัตลักษณ์ที่ได้วางเป้าหมายไว้
2. ควรมีการนำแนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียน ที่ได้มาจากการวิจัยนี้ไปทดลองใช้
3. ควรมีการศึกษาเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งต่อการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละด้าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. หลังจากการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนที่โดดเด่นทั้ง 5 ด้านแล้ว ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านอื่น ๆ จากคุณค่าพระวรสารอีก 16 ประการที่เหลือ เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งครบตามคุณค่าพระวรสารทั้ง 21 ประการ

เอกสารอ้างอิง

- กาไรชาบาล มิเกล. (2544). การศึกษาคาทอลิกสู่สหัสวรรษที่สาม. สุเมิตรา พงศธร, แปล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- กิริติ บุญเจือ. (2558). บทบาทของสถาบันศาสนาในการจัดการศึกษาแห่งชาติ. เข้าถึงได้จาก www.riau.au.edu. 30 กันยายน 2558.
- คณะกรรมการคาทอลิกฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. ม.ป.ท., ม.ป.ป., (อัสสัมชัญ).
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์. (2557). พระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม และภาคพันธสัญญาใหม่. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์.
- คณะกรรมการฝ่ายการศึกษาของสังฆมณฑล, อัครสังฆมณฑลเบอร์มิงแฮม. (2007). พระคริสตเจ้าต้องเป็นศูนย์กลาง. แปลโดย ชะลอ วรณประทีป, กรุงเทพฯ: ฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการฝ่ายอภิบาลสังฆมณฑลจันทบุรี. (2554). แผนอภิบาลสังฆมณฑลจันทบุรี. จันทบุรี: วัดพระหลุยส์แห่งพระเยซูเจ้า.
- คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาค 3 ชีวิตในพระคริสตเจ้า. (2542). นครปฐม: วิทาลัยแสงธรรม.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2557). อัตลักษณ์ผู้เรียน เอกลักษณ์สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- เซอร์อัลเฟรด วรคิลป์. (2546). “บทบาทของโรงเรียนคาทอลิกกับการศึกษา.” การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย, 33 สิงหาคม 2545-กรกฎาคม 2546.
- นิตยา โจนรรค์สนธิ. (2547). งานจิตตาสถาปนาในโรงเรียนคาทอลิกที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิลวรรณ แซ่จิ๋ว. (2546). ภาพลักษณ์ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิก. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยมหาวิทาลัยอัสสัมชัญ.
- เบเนดิกต์ ที่ 16, พระสันตะปาปา. (2549). พระสมณสาส์นขององค์สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 “พระเจ้าคือความรัก (Deus Caritas Est).” แปลโดย ว.ประทีป. กรุงเทพฯ: สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2526). การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- ฟรังซิส, พระสันตะปาปา. (2557). พระสมณสาส์นเตือนใจ ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร (Evangelii Gaudium). แปลโดย เซอร์มารี หลุยส์ พรฤกษ์งาม. กรุงเทพฯ: สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย.

- วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. (2546). การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยเป็นเวลา 336 ปี. ม.ป.ท.: การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย. (2543). แนวโน้มการจัดการศึกษาในสหัสวรรษที่ 3: บริบทของโรงเรียนคาทอลิก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. (2546). การวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคาทอลิก. นครปฐม: วิทยาลัยแสงธรรม.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2014. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2012-2015. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สมณะกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก. (2556). โรงเรียนคาทอลิก (Gravissimum Educationis). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- _____. (2556). โรงเรียนคาทอลิกขณะกำลังเข้าสู่สหัสวรรษที่สาม (The Catholic School on the Threshold of the Third Millennium). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). มาตรฐานคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟิลิสเซ็นเตอร์.
- สุนทร ลิ้มจั้ง. (2555). การบริหารโรงเรียนส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโรงเรียนในเครือคณะภคินีผู้รับใช้ดวงทพนิรมลของพระแม่มารีย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2555). อัตลักษณ์ของสถานศึกษาคืออะไรจำเป็นอย่างไร. เข้าถึงได้จาก <http://www.drsuphakedqablogspot.com>. 25 ตุลาคม 2555.
- สุรินทร์ จารย์อุปการะ. (2556). การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก. วิทยานิพนธ์นี้ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และคณะ. (2555). การวิเคราะห์ความพร้อมของโรงเรียนคาทอลิก ในประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. รายงานวิจัย ศูนย์ค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม.
- ออกัสติน สุกียอ ปีโตโย. (2554). ข่าวดี ดังปรากฏในสมณสาส์นความรักในความจริง. เอกสารการประชุมสัมมนาประจำปีการศึกษา 2554 ของสภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย ครั้งที่ 41, 21 - 24 สิงหาคม 2554.
- Best, John W. (1993). *Research in Education* (3rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Cronbach, L. J. (1951). *Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests*. Psychometrika, 1951.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). *Determinining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.
- McLaughlin, Denis. (2000). *The Catholic School: Paradoxes and Challenges*. Sydney: Ligare Pty Ltd.
- Paul VI, Pope. (1996). *Declaration on Christian Education (Gravissimum Educationis)*. Northport, N.Y.: Costello.

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร*

ทิพวรรณ อบเชย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัด การเรียนการสอน ด้านนิเทศการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ใน การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ครูในโรงเรียนเขตหนองจอกสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 108 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.879 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (Independent t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) และ เชฟเฟ่ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

* บทความวิจัย

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์

Academic Administration of Educational Administrators According to Teachers' Opinion in Nong Chok District, Bangkok

Tippawan Opcher¹

Abstract

The purpose of this research is to study and compare the academic administration of school administrators according to the opinions of teachers in Nong Chok Bangkok. 1) Curriculum administration and implementation 2) Education and training 3) Supervision of teachers 4) Evaluation and measurement of gender, age, and work experience The samples used in this study. There were 108 teachers in Nong Chok School. Bangkok Metropolitan Administration. The instrument used in this study is the questionnaire on the academic administration of school administrators according to the opinions of teachers in Nong Chok. Bangkok Metropolitan Administration. The reliability is 0.879. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test, one-way analysis of variance and Scheffe's post hoc comparison.

The study found that: 1) The academic administration of the school administrators, according to the opinions of teachers in Nong Chok Bangkok Metropolitan Administration. The overall and individual aspects were at a high level. 2) Comparative Study of Academic Administration of School Administrators According to Teachers' Opinion in Nong Chok. At the .05 level, there was no statistically significant difference.

Keywords: Academic Administration, Educational Administrators, Department of Education BMA

¹ Master of Education Degree in Educational Administration, Rajapark Institute

บทนำ

การศึกษาเป็นการกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติ ปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้ อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สมุน อมรวิวัฒน์, 2550, หน้า 461) ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรมคุณธรรม และวัฒนธรรมเป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคม ทุกภาคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจได้มั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 1)

การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา และงานวิชาการยังเป็นงานหลัก เป็นงานส่วนใหญ่ของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา งานวิชาการจึงเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นสถานศึกษาใดที่มีงานวิชาการก้าวหน้า หรือเป็นเลิศสถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมเป็นที่ยอมรับส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลัง หรือไม่เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดความศรัทธา และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2540, หน้า 25)

การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการดังนี้ หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การวิจัยในชั้นเรียน การสอนซ่อมเสริม การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การนิเทศภายในสถานศึกษาและการประกันคุณภาพการบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับตัวนักเรียน เพราะการบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอันเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน เพื่อให้ผลผลิตของโรงเรียนซึ่งก็คือนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครก็เช่นเดียวกับโรงเรียนประถมศึกษาอื่นๆ ที่มุ่งเน้นในเรื่องของการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ กระบวนการบริหารงานวิชาการก็เป็นเช่นเดียวกันกับการบริหารการศึกษาซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง 4 ประการด้วยกัน คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 99-112)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและสนับสนุน ขับเคลื่อนให้ครูในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ทางด้านวิชาการในโรงเรียนไปในทิศทางที่ถูกต้องตามเป้าหมาย ด้วยการกำหนดนโยบาย ร่วมกันวางแผนและสนับสนุนช่วยประสานความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติงานวิชาการอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถสามารถทำให้บุคคลในสถานศึกษาเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกัน และมีความเข้าใจและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

จากผลการสรุปรายงานประจำปีการศึกษา 2560 ได้แก่ โรงเรียนคลองสอง โรงเรียนสุเหร่าคลองสิบ โรงเรียนสุหร่านาตบ โรงเรียนลำเจียรย์ โรงเรียนลำพูนหรีพวง โรงเรียนลำผักชี โรงเรียนวัดแสนเกษม โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม โรงเรียน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย โรงเรียนสามแยกท่าไข่ โรงเรียนสุเหร่าคลองเก้า พบว่ามีปัญหาในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหาร เพื่อที่จะได้วิเคราะห์หาแนวทาง ตลอดจนหามาตรการในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 114 คน ปีการศึกษา 2560
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้การเปิดตารางการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 108 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาอยู่ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านนิเทศการสอน
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร 10 ข้อ
2. ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน 10 ข้อ
3. ด้านที่ 3 ด้านการนิเทศการศึกษา 10 ข้อ
4. ด้านที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผล 10 ข้อ

กำหนดคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 5 แสดงว่าเห็นด้วยว่าผู้บริหารดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 แสดงว่าเห็นด้วยว่าผู้บริหารดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 แสดงว่าเห็นด้วยว่าผู้บริหารดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 แสดงว่าเห็นด้วยว่าผู้บริหารดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 แสดงว่าเห็นด้วยว่าผู้บริหารดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ในระดับน้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2559 - มกราคม 2560 ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยมีหนังสือถึงรองอธิการบดี สถาบันรัชต์ภาคย์ เพื่อขอให้หนังสือขอความร่วมมือให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อโรงเรียนคลองสอง โรงเรียนสุเหร่าคลองสิบ โรงเรียนสุหร่านาตบ โรงเรียนลำเจดีย์ โรงเรียนลำพูนหวง โรงเรียนลำผักชี โรงเรียนวัดแสนเกษม โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม โรงเรียนวัดอุตะเถา โรงเรียนสามแยกท่าไข่ โรงเรียนสุเหร่าคลองเก้า
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนคลองสอง โรงเรียนสุเหร่าคลองสิบ โรงเรียนสุหร่านาตบ โรงเรียนลำเจดีย์ โรงเรียนลำพูนหวง โรงเรียนลำผักชี โรงเรียนวัดแสนเกษม โรงเรียนวัดใหม่กระทุ่มล้ม โรงเรียนวัดอุตะเถา โรงเรียนสามแยกท่าไข่ โรงเรียนสุเหร่าคลองเก้า พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2559 - เดือนมกราคม 2560
3. คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 108 ชุด
4. ผู้วิจัยดำเนินการได้เก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และใช้แบบสอบถามทั้งหมด 108 ชุด ได้คืน 108 คิดเป็นร้อยละ 100
5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 108 ชุด
6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทำการวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดโดยเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการวัดผล และประเมินผล ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.79$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.58$) เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำผลมาแสดงเป็นรายด้านและรายข้อ ดังนี้
2. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
3. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีอายุช่วง 20 - 30 ปีมีความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกับครูที่มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี 41 - 50 ปีและ 51 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ส่วนครูที่มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป ไม่พบความแตกต่าง
4. เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้แตกต่างจากอายุมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรมานำอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะครูส่วนใหญ่ อายุ 31 - 40 ปี และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี ซึ่งงานวิชาการเป็นงานที่เป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เรืองรอง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 40(2) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่าการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 40(4) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้และด้านการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด เท่ากัน รองลงมาคือ ด้านการวัดผล และประเมินผล และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการนิเทศการศึกษาเนื่องจากครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้ให้ความสำคัญและสร้างความเข้าใจให้กับครูเพื่อให้ตระหนักว่าหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นจะต้องให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครู เพื่อให้ครูได้ทราบถึงความสำคัญของหลักสูตรว่ามีความสำคัญเพราะหลักสูตรคือแผนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยเป้าหมายและจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบการเรียนการสอนตามจุดประสงค์และท้ายที่สุดจะต้องเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้นครูจึงไม่สามารถที่จะละเลยในเรื่องของหลักสูตรไปได้ เพราะครูเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ การที่ครูมีความรู้ในเรื่องของหลักสูตรที่ดีอยู่แล้วรวมถึงครูยังมองถึงเรื่องหลักสูตรถือเป็นภาระและงานหลักที่ครูและผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการจึงให้ความสำคัญต่องานบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นอย่างมาก จึงทำให้ความคิดเห็นในด้านการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้สูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านอื่น ๆ ปัจจุบันครูส่วนใหญ่มีความตื่นตัวกันมาก เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 ก้าวทันกับการปฏิรูปการศึกษาอีกทั้งหน่วยงานของรัฐทั้งสำนักงานเขต สำนักงานการศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนได้จัดครูเข้าอบรมสัมมนาให้ความรู้ในด้านต่างๆและประการที่สำคัญนโยบายของผู้นำราชการกรุงเทพมหานครที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เช่น โครงการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545 กำหนดให้สถานศึกษาต้องได้รับการประกันคุณภาพทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอกปีละ 1 ครั้งซึ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งโรงเรียนได้ผ่านการประเมินรอบแรกและรอบสองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเรียบร้อยแล้วและทุก 5 ปี จะต้องได้รับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาซึ่งสิ่งเหล่านี้กรุงเทพมหานครและครูทั้งหลายให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติการ คำทอง (2556) การแสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 2 สำนักงานเขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ในแต่ละด้านมีประเด็นการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยภาพรวมและรายข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากแสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรในฐานะที่เป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ดี และถูกต้องแก่ผู้เรียน ดังที่ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าเป็นหัวใจของการศึกษาหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพย่อมทำให้คนในประเทศมีความรู้มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติการ คำทอง (2556, บทคัดย่อ) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทวน พรหมจ้อย (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของ

ผู้เรียน และท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความคล่องตัว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยยึดชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกข้อสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เรืองรอง (2552, บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 40(2) พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ ครูให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเด็กเต็มศักยภาพ นั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ การจัดการเรียนการสอนของครูยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 9) แสดงว่าครูให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทำการสอนโดยมีการวางแผนในรูปของการเตรียมการสอน โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนใช้เทคนิคการสอนหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพของผู้เรียน อันได้แก่ บรรยาย อภิปราย ถามตอบ บทบาทสมมติ แบ่งกลุ่มแก้ปัญหา ศึกษาปัญหาเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ค้นคว้าศึกษานอกสถานที่ ทดลอง สาธิต จัดนิทรรศการ ทำสมุดภาพ ใช้สื่อดิจิทัล และวิธีระดมพลังสมอง กรมวิชาการ (2535, หน้า 11 - 12) สอดคล้องกับงานวิจัย ภาณุรัตน์ นันตา และ ธนิษฐา รัตมีเจริญ พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะนโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณภาพ ตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยกำหนดให้ขับเคลื่อนผลักดันยุทธศาสตร์ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดความชัดเจนทางยุทธศาสตร์ และกระบวนการในการทำงาน เรื่องที่ได้รับการพิจารณาเป็นลำดับแรกคือ การปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากและทุกข้ออยู่ในระดับมากทั้งนี้เพราะการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มีกิจกรรมการนิเทศการเรียนการสอนเป็นงานประจำครูจึงเข้าใจบทบาทหน้าที่ของงานด้านการนิเทศเป็นอย่างดี การนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในหลายๆด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากเหตุผลความจำเป็นในหลายประการ เช่น ประการแรก ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะช่วยเหลือและพัฒนาางของครู ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและในสถานศึกษาทุกระดับมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันคือพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอน และมีกรณีพิเศษ เพื่อจะได้ช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และการบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์และมาตรฐานการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องมีการรักษาและควบคุมคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานและกระบวนการนิเทศการศึกษาก็มีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการควบคุมมาตรฐานการศึกษาโดยตรงการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาในสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ในเรื่องของการวัดผลและประเมินผลเป็นประจำทุกปี โดยการวัดและประเมินผลที่โรงเรียนได้ดำเนินการนั้นจะเน้นการการวัดผลให้

ตรงตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน คือการวัดผลจะเป็นสิ่งที่ตรวจสอบผลจากการสอนของครูว่า นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของการสอนมากน้อยเพียงใดเลือกใช้เครื่องมือวัดที่ดีและเหมาะสม การวัดครูต้องพยายามใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ อย่างเพื่อช่วยให้การวัดถูกต้องและสมบูรณ์ ประเมินผลการวัดให้มีความยุติธรรมใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า จุดประสงค์สำคัญของการวัดก็คือ เพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน ต้องพยายามหาจุดเด่น จุดด้อยในตัวของผู้เรียน และหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากอาจเป็นเพราะครูเพศหญิงและเพศชาย มีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและแสวงหาความรู้ไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้อำนาจหน้าที่และลักษณะในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ทุกคนมีอิสระในการปฏิบัติงานโดยไม่ขึ้นกับเพศของผู้ปฏิบัติ ฉะนั้นความแตกต่างทางด้านของความสามารถ ในการปฏิบัติงานระหว่างเพศจึงมีมาก จึงส่งผลให้ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกันอีกทั้งเนื่องจากแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร นโยบายหรือแนวทางที่ผู้บริหารได้มีนโยบายออกมา หรือมอบหมายแนวทางในการปฏิบัตินั้น ครูที่อยู่ภายในโรงเรียนจะต้องได้รับรู้รับทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน ไม่ว่าครูจะเป็นเพศไหนก็ตาม ดังนั้นจึงทำให้ครูที่มีเพศที่ต่างกันแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกันเลย เพราะทั้งครูเพศชายและครูหญิงต่างก็ได้เห็นการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชภา ฐปณิสราธกร (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน อบจ.บ้านตลาดเหนือ (วันครู, 2502) สังกัด อบจ. ภูเก็ต พบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูเพศหญิงและเพศชาย มีความสามารถที่ไม่แตกต่างกัน มีโอกาสพัฒนาและแสวงหาความรู้อย่างเต็มความสามารถ ทุกคนมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานโดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศ จึงส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติการ คำทอง (2556, บทคัดย่อ) ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะครูชายและครูหญิงต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ในภาระงานที่รับผิดชอบในด้านวิชาการเหมือนกัน ทั้งทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวัดผลและประเมินผลภายใต้บริบทและสิ่งแวดล้อมเดียวกันจึงทำให้มุมมองของครูที่มีต่อการบริหารงานด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูที่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี กับ 31 - 40 ปี กับ 41 - 50 ปี กับ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูที่มีอายุ 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีอายุ 20 - 30 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่มีอายุที่แตกต่างกันอาจมีวิสัยทัศน์และความคิดที่ต่างกันไป ครูที่มีอายุมากกว่ามีความคิดที่ลึกซึ้งและมองโลกได้กว้างกว่าและส่วนใหญ่ครูที่มีช่วงอายุที่มากกว่ามักจะมีประสบการณ์ในการทำงานที่ค่อนข้างมากกว่าด้วย คนที่อายุน้อยกว่าอาจมองในมุมแคบ ทำให้ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ด้านการนิเทศการศึกษา ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศการศึกษาเป็นรูปแบบที่ตายตัว และเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องทำอยู่เป็นประจำเพื่อประเมินผลการนิเทศทุกภาคเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงด้านวิชาการ การนิเทศที่แลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มเดียวกันจะส่งผลต่อการพัฒนาครู การนิเทศจะไม่บังเกิดผลดี ถ้าผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่หลักที่ให้เป็นประจำจนครูเกิดความเคยชิน จึงทำให้ครูไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุเท่าไรก็มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในด้านการนิเทศของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

4. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี จะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่ามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่า มีมุมมองและทักษะกระบวนการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้คำปรึกษาและเป็นแบบอย่างให้กับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า อาจมีมุมมองที่แคบกว่าความคิดเห็นที่ย่อมไม่ตรงกันกับผู้ที่ประสบการณ์มากกว่า จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เรืองรอง (2552, บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เครือข่ายโรงเรียนที่ 40(2) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในการทำงานจะเป็นตัวกำหนดหน้าที่และภาระรับผิดชอบของครู ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากระหว่าง 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปีจะมีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ควรศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. สถานศึกษาควรมุ่งเน้นในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนสนับสนุนแก่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยในลักษณะผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ครบถ้วน รอบด้าน และสามารถกำหนดเนื้อหาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2535). คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ประทวน พรหมจ้อย. (2548). การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 3. รายงานการศึกษาระบบการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. (2545, 19 สิงหาคม). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พรทิพย์ เรืองรอง. (2552). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายโรงเรียนที่ 40(2) สำนักงานเขตหนองจอก. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัตติการ คำทอง. (2556). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 2 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลดจ์เซ็นเตอร์.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2550). บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ. นนทบุรี: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตร และการบริหารวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอส ดี. เพลส.

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*

อนุวัตร พูลเอี่ยม¹
สุพัฒนา หอมบุปผา²

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำนวน 328 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 56 คน และครูผู้สอน จำนวน 237 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีปัญหาลำดับต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ: วิชาการ, โรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

The Study of Performance Problems in Academic Work of Schools in the Education Group of Thunghinthoen under Secondary Educational Service Area Office 42

Anuwat Pooniam¹

Supattana Hombubpha²

Abstract

The purpose of this research was to study the problems of academic work in schools in the Education Group of Thunghinthoen under Secondary Educational Service Area Office 42. The population consisted of 328 people, including 7 school directors, 28 deputy directors, 56 heads of the department and 237 teachers in the Education Group of Thunghinthoen School under Secondary Educational Service Area Office 42. The research tool was a 5-point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.94. The statistics used were percentage, mean and standard deviation.

The results of the study revealed as follows: The performance problems of academic work in schools in the Education Group of Thunghinthoen under Secondary Educational Service Area Office 42 were at a moderate level as a whole. When considering each aspect, it was found that the aspect of academic service to the local community was at the highest level. The aspect of research for educational development was at a moderate level, whereas the internal quality assurance system development aspect was at the lowest level.

Keywords: academic work, Schools in Education Group of Thunghinthoen

¹ Student in Master of Education degree, Education Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thesis Advisor

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม เพื่อให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับภาวะความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของไทยเป็นลักษณะการศึกษาตามอัธยาศัยอยู่ในบ้าน วัดและวัง ไม่มีการแข่งขันทางการศึกษา แต่ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในโลกยุคปัจจุบัน การศึกษาจึงมีลักษณะการแข่งขันสูงผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กแต่ถึงอย่างไรก็ตามไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด แต่มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานทางด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางความคิด แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ มีคุณธรรมจริยธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 10)

งานวิชาการเป็นงานสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติทัศนคติค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็วผลการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกฏการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นครูและบุคลากร ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้กำหนดบทบาทและทิศทางนโยบายการจัดการของสถานศึกษาอย่างชัดเจน การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงและพร้อมที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549, หน้า 14 - 21)

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสมรรถนะสติปัญญา ทักษะและเจตคติของผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพของสังคม ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นงานวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญสำหรับสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้งานวิชาการจึงเป็นงานหลักที่มีความสำคัญยิ่งในการกำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน หรือสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ก่อให้เกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2546, หน้า 4)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์จัดตั้งงบประมาณอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากำกับ ดูแล ติดตาม วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ปีการศึกษา 2557 มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ไม่ถึง ร้อยละ 50 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 33.00 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 42.48กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศร้อยละ 25.08 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ร้อยละ 25.12 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 34.31 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาร้อยละ 44.86 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะร้อยละ 39.02 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 45.25 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร้อยละ 53.50 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 32.42 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศร้อยละ 18.34 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ร้อยละ 16.48 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 29.03กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาร้อยละ 46.86 กลุ่มสาระ

การเรียนรู้ศิลปะร้อยละ 32.02 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 47.25 ปีการศึกษา 2558 มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ไม่ถึงร้อยละ 50 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 35.56 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 41.03 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศร้อยละ 26.01 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ร้อยละ 26.33 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 33.30 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 41.49 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 35.73 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศร้อยละ 19.22 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ร้อยละ 20.30 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 30.27 และปีการศึกษา 2559 มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ไม่ถึงร้อยละ 50 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร้อยละ 42.13 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 44.95 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศร้อยละ 27.44 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ร้อยละ 24.55 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 31.16 ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 43.79 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 31.60 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 22.16 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ร้อยละ 19.22 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 28.03 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2560, ออนไลน์)

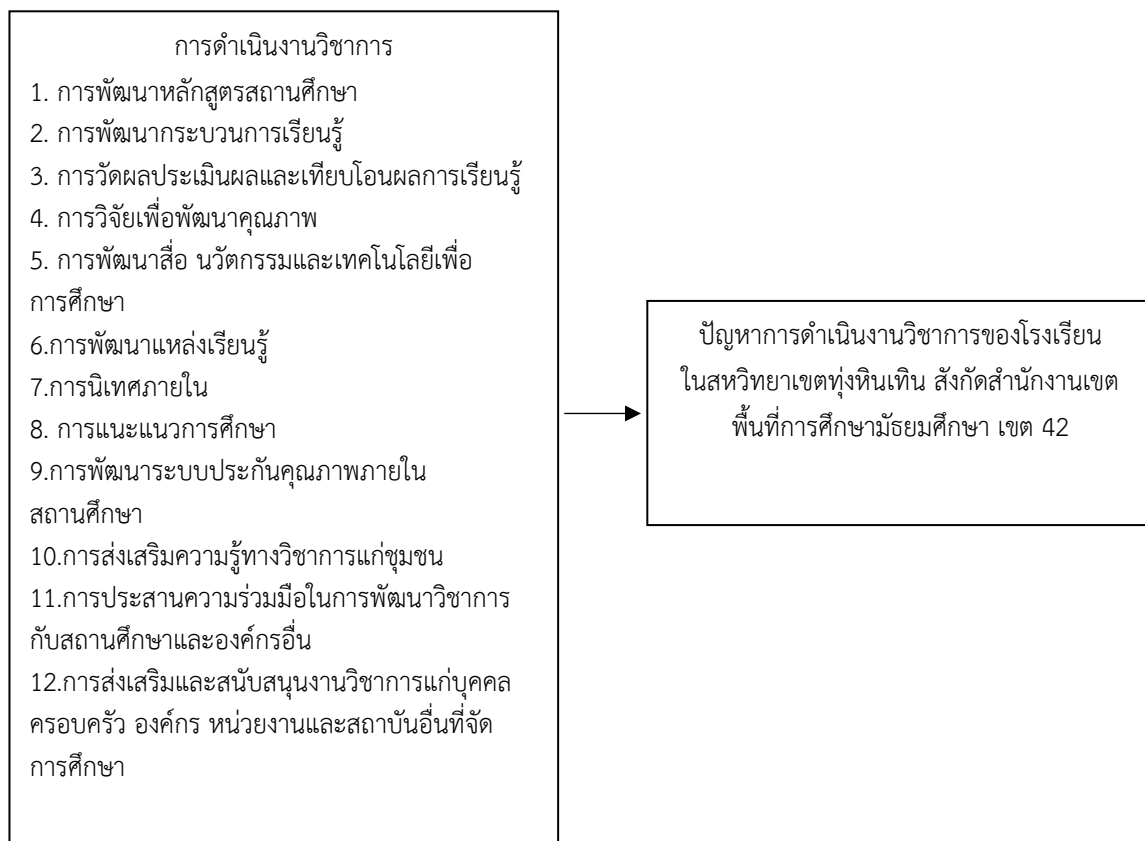
จากผลการจัดการศึกษาสะท้อนให้เห็นปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในปัจจุบันยังพบปัญหาหลายประการ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งในการดำเนินการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเห็นความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จึงสนใจศึกษา ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้และบรรลุประสงค์ของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 328 คน ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 7 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 56 คน และครูจำนวน 237 คนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายใน การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ การปฏิบัติหน้าที่ ระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 42 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 67 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการ
โรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการ
สถานศึกษากลุ่มประชากรของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42
ระหว่างวันที่ 19-21 เมษายน 2560 จำนวน 328 ฉบับด้วยตนเองและทำการเก็บแบบสอบถามคืนโดยวิธีเดียวกัน จำนวน
328 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำข้อมูลมาลงรหัสแปลงเป็นข้อมูลและทำการวิเคราะห์
ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 42 ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	129	39.32
หญิง	199	60.68
รวม	328	100.00
2. การปฏิบัติหน้าที่		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	7	2.13
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	28	8.54
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	56	17.08
ครูผู้สอน	237	72.25
รวม	328	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	197	60.06
สูงกว่าปริญญาตรี	131	39.94
รวม	328	100.00
4. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	127	38.72
ระหว่าง 30 – 40 ปี	86	26.22

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง 41 – 50 ปี	66	20.12
ระหว่าง 51 – 60 ปี	49	14.94
รวม	328	100.00
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	156	47.56
10-20 ปี	65	19.81
21-30 ปี	35	10.67
31 ปีขึ้นไป	72	21.96
รวม	328	100.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำแนกรายด้านได้ดังนี้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.75	0.71	ปานกลาง
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.65	0.70	ปานกลาง
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	2.34	0.79	น้อย
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.06	0.82	ปานกลาง
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.66	0.78	ปานกลาง
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	2.53	0.72	ปานกลาง
7. ด้านการนิเทศการศึกษา	2.25	0.74	น้อย
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา	2.55	0.76	ปานกลาง
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	2.00	0.69	น้อย
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	3.12	0.86	ปานกลาง
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	2.79	0.84	ปานกลาง
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน	2.57	0.83	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.61	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริม ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.12$) รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.06$) และด้านที่มีปัญหาอันดับต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.00$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 สามารถนำมาอภิปรายแยกเป็นแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การนิเทศติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการนิเทศติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสียไม่ค่อยได้มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรเท่าที่ควรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ขาดการนิเทศ ประเมินผลและนำผลจากการใช้หลักสูตรมาพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดชาย คำชาย (2550) พบว่าด้านการใช้หลักสูตร ปัญหาคือไม่มีระบบการติดตามผลการใช้หลักสูตร ไม่มีการนำผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภินี สุวรรณศรี (2554) พบว่าด้านหลักสูตรปัญหาคือการนิเทศการใช้หลักสูตรไม่เป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาควณิ รัชชีมาศ (2557) พบว่าปัญหาด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา คือ การนิเทศติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และครูผู้สอนยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อุดมลักษณ์ เอ็มโอด (2554) พบว่าปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ของครูมีการประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูยังไม่ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงและไม่ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและขาดการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือการวัดผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดชาย คำชาย (2550) พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาคือขาดการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลตลอดจนการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อนำข้อมูลไป ปรับปรุง แก้ไขการวัดและประเมินผลครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา แก้วดวงเด่น (2552) พบว่า ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล การศึกษาคือการวัดผลประเมินผลยังไม่มีวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐุ์ สูงสุข (2552) พบว่าปัญหาด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนคือการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียน การสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ สถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทยา กรโกวิท (2551) พบว่า ด้านวิจัยในชั้นเรียน มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนมีผลงานวิจัยในชั้นเรียนส่งเสริม ให้ครู วิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน นำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาแก้ปัญหาการเรียนการสอน ส่วนปัญหาคือการสนับสนุนให้มีการแสดงผลงานการวิจัยในชั้นเรียน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ จัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดการประสานงานในการจัดหาผลิตสื่อจากหน่วยงานต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะเรื่อง งบประมาณ เพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะขาดงบประมาณในการจัดหาสื่อมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัวควา ชุมจันทร์ (2555) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคือการประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรอื่นในการผลิต จัดหา พัฒนาสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ (2553) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีคือการประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรอื่นในการผลิต จัดหา พัฒนาสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาควณิ รัชชีมาศ (2557) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาคือการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนกับบุคคลและองค์กร

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การจัดหาหนังสือให้มีในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดหาหนังสือให้มีในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดชาย คำชาย (2550) พบว่าปัญหาด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ คือ การจัดหาหนังสือให้มีในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐ์ ส่งสุข (2552) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้คือการจัดทำเอกสารเผยแพร่ แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถาบันการศึกษาอื่น บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งวสันต์ สุริชัย (2551) กล่าวว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนและหน่วยงานที่จัดการศึกษาใกล้เคียงทราบ และส่งเสริมให้ชุมชนมีการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

7. ด้านการนิเทศการศึกษาที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการและวิธีการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม แต่ครูและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการและวิธีการนิเทศภายใน จึงทำให้การนิเทศการศึกษาไม่พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดชาย คำชาย (2550) พบว่า ด้านการนิเทศภายใน ปัญหาคือการนำผลการนิเทศ การสอนมาวางแผนเพื่อพัฒนางานและการเรียนการสอนไม่มีคณะกรรมการนิเทศภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา แก้วดวงเด่น (2552) พบว่า ปัญหาด้านการนิเทศภายใน คือ ผู้ถูกนิเทศนำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัญญา บำรุงถิ่น (2552) พบว่า ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษาคือการนำผลการประเมินนิเทศ การสอนของครูมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้ล้วนเป็นสาเหตุมาจากการขาดการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการนิเทศภายใน

8. ด้านการแนะแนวการศึกษาที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษายังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการแนะแนว เพราะส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ารับการอบรมก็คือครูที่ รับผิดชอบงานแนะแนว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สังคม สมฤทธิ์ (2552) พบว่า ปัญหาด้านการแนะแนวการศึกษา คือ การสร้างเครือข่ายการแนะแนวการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา แก้วดวงเด่น (2552) พบว่า ปัญหาด้านการแนะแนวการศึกษา คือการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน

9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การพัฒนางานตามแผน และติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาดำเนินงานไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้และขาดการติดตาม ตรวจสอบและประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐ์ ส่งสุข (2552) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาควิมิ รัชชีมาศ (2557) พบว่า ปัญหาด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมลักษณ์ เอ็มโอด (2554) พบว่า ปัญหา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาคือการทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การวางแผนในการสนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการวางแผนในการ สนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศาล สุดแก้ว (2557) พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน คือ การวางแผนในการสนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการให้ ความสำคัญในการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา แก้วดวงเด่น (2552) พบว่า ปัญหาด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น คือ การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ สถานศึกษาขาดการให้ความสำคัญในการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัญญา บำรุงถิ่น (2552) พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลรอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา คือ การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการวิเคราะห์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สถานศึกษาควรมีการวางแผนจัดทำและพัฒนาหลักสูตร มีการติดตามการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการเรียนการสอน
2. สถานศึกษาควรมีการวางแผน สำรวจความต้องการและสนับสนุนวิชาการแก่ชุมชน ตลอดจนทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านวิชาการและวิชาชีพ
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และนำผลงานการวิจัยหรือผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน หรืองานวิชาการไปเผยแพร่กับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น
4. สถานศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และจัดระบบในองค์กรมีความเหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ก). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2546ข). คู่มือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการแนะแนว. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2547). เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่การบริหารในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2547. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2549). เอกสารรายงานการรายงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กและเยาวชนไทย. (เอกสารอัดสำเนา).
- _____. (2550). 8 คุณธรรมพื้นฐาน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (โปสเตอร์).
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิตยา กรโกวิท. (2551). การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนโกวิทอรัญชัยใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิเชษฐ์ ส่งสุข. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิศาล สุดแก้ว. (2557). ปัญหาการดำเนินงานวิชาการและแนวทางการพัฒนาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. (2553). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาคภูมิ รังษิมาศ. (2557). แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มนัญญา แก้วดวงเด่น. (2552). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนคลองหาดพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยอดชาย คำชาย. (2550). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วสันต์ สุริชัย. (2551). ความต้องการของครูผู้บริหารและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศุทธิณี สุวรรณศรี. (2554). การดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมบัวคำ ชุมจันทร์. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมัญญา บำรุงถิ่น. (2552). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนรุ่งอรุณวิทยา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ. 2549 – 2559). เข้าถึงได้จาก <http://www2.technicchan.ac.th/~sc/index.php>. 7 มิถุนายน 2554.
- อุดมลักษณ์ เอ็มโอด. (2554). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*

ภัทรพงศ์ รัตนนา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 60 โรงเรียน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเข้าบรรยาย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เปรียบเทียบความแตกต่างของการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยใช้ One-Way ANOVA และการเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple comparison test) ด้วยวิธี HSD

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและแยกรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับดี 2) การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ ให้จัดห้องเรียนเป็นสัดส่วนเพื่อให้สามารถใช้ได้ เกิดประโยชน์สูงสุด เน้นการปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงาได้ใช้ทำกิจกรรม และเป็นแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน ให้ผู้รับผิดชอบด้านงานวิชาการจัดให้มีหนังสือสำหรับค้นคว้า และอ่านประกอบ ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

คำสำคัญ: การจัดการ, สภาพแวดล้อมทางกายภาพ, โรงเรียน

* บทความวิจัย

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริการศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์

Physical Environment Management in Schools in Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1

Phatarapong Rattana¹

Abstract

The purpose of this research was to study and compare the management of the physical environment in schools under the Samut Prakan primary educational service area office 1. This study is divided depending on school size. The samples consisted of 60 schools, obtained by stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire, and the data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and one-way ANOVA and multiple comparison tests to compare differences. (HSD)

The results of the test were as follows: 1) The analysis results show that the management of physical environment in schools under Samut Prakan primary educational service area office 1 is excellent in general and in all aspects of study. 2) At the .01 level, the results of the data analysis in the management of the physical environment in schools under Samut Prakan primary educational service area office 1 were statistically significant. 3) This research recommended that the management classroom be systematic for high benefit, growing plants to do activities and learn beyond the classroom. The responsible individual has an excessive number of books for self-learning, research, and reading.

Keywords: Management, Physical Environment, Schools

¹ Master of Education Degree in Educational Administration, Rajapark Institute

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และการคมนาคม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจการเมืองและด้านวัฒนธรรม มีการจัดระเบียบทางสังคม กลายเป็นสังคมและระบบเศรษฐกิจสากลที่ประเทศต่าง ๆ จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมคุณภาพของประชากรจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม เป็นกระบวนการพัฒนาความเจริญของสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้วิธีการฝึกอบรม การสื่อสารวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 5) ดังนั้นการจัดการศึกษา จึงเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึงและการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

นิวัติ เรืองพานิช (2542, หน้า 304) ได้กล่าวถึงการดำรงชีวิตของมนุษย์ จะต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ อาหาร อากาศ น้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้มีแหล่งที่ได้มาจากธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ ตลอดจนการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างมากเป็นตัวกล่อมเกลานิสัยลักษณะของบุคคล การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีและเหมาะสมก็จะทำให้บุคคลมีความสุขสบาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนมีความสำคัญ เพราะโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนซึ่งนักเรียนต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน ซึ่งในระดับอนุบาลควรจะได้รับดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนให้คล้ายหรือดีกว่าบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน และพัฒนาการของนักเรียนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากสภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่ดี บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนมีผลต่อการเรียนเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทางลบอุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ จะตามมา เช่น นักเรียนหนีโรงเรียน หรือนักเรียนบางกลุ่มไม่อยากมาโรงเรียน

ในระบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้เหมาะสมทั้งในด้านสภาพโรงเรียน ห้องเรียน หลักสูตร สื่อการสอนและโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมที่เป็นสวน สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้นักเรียนมีความสุขได้รับความสะดวกปราศจากความกังวลสามารถศึกษาได้อย่างเต็มที่ ช่วยสร้างลักษณะนิสัย รวมทั้งช่วยสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นแก่นักเรียน

ดุสิต คงตระกูล (2540, หน้า 129) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนักเรียน ถ้าโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม จะช่วยส่งเสริมโรงเรียนพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้อย่างเฉลียวฉลาด และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างดี

ลัดดาวลย์ กัณหาสุวรรณ (2541, หน้า 14) ได้กล่าวว่า บริเวณโรงเรียนสามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมได้อย่างดี และถ้าครูสามารถปรับปรุงพัฒนาบริเวณโรงเรียนให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ยิ่งทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และครูประสบผลสำเร็จในการสอน การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่จำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ ซึ่งสถานศึกษาก็นับเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน ในระบบการเรียนการสอนมีความจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้เหมาะสมทั้งในด้านสภาพของโรงเรียน ห้องเรียน สื่อการสอนและโอกาส เพราะสภาพแวดล้อมเป็นส่วนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีความสุข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเฉลียวฉลาด และรู้จักวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดในเขตปริมณฑลเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากถึง 6,136 แห่ง กอปรกับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ความต้องการในการใช้พื้นที่มีของจังหวัดสมุทรปราการในวงกว้าง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลโดยตรงกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งพบว่า ปัญหาด้านกายภาพ จำนวนอาคาร

เรียน อาคารประกอบ และอาคารฝึกงานมีไม่เพียงพอ สภาพห้องเรียนยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการสุขาภิบาล การจัดการกับสิ่งแวดล้อม บริเวณที่ปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงา สวนหย่อม ที่บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การระบายน้ำเสีย และปัญหาน้ำท่วม เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ และอำเภอพระประแดง โดยโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3

จากสภาพของปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลไปประกอบการพิจารณา และหาแนวทางนำเสนอต่อผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ โรงเรียนรัฐบาล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 72 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970, pp.608 - 609) ได้กลุ่มตัวอย่าง 60 โรงเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในด้านอาคารสถานที่ ด้านสุขาภิบาล และด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในด้านอาคารสถานที่ 20 ข้อ ด้านสุขาภิบาล 17 ข้อ ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 13 ข้อ รวม 50 ข้อ ลักษณะของแบบสำรวจเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale)

- 5 หมายถึง การปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติในระดับดีมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิด เรื่องการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

3. สร้างแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามของ (กาญจนา พุ่มพุดรา, 2549, หน้า 89) มาประยุกต์แก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการแล้วนำแบบร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน นายสมชาย อีระโชติ นางยุวนิษฐา เจริญผล นางศศิกันต์ สอนชัยญาติ นางศิริมา ทองแท่ง นายไพโรจน์ เอื้อเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงตามเนื้อหา การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (Index of consistency: IOC) ของแต่ละข้อคำถาม

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงแก้ไข สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ครูโรงเรียนนาโคตอนุสรณ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.8103

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น ไปใช้จริงกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากสถาบันรัชต์ภาคย์ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขออนุญาตในการส่งแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งประสานให้โรงเรียนได้จัดตั้งคณะทำงาน จำนวน 5 คน เป็นตัวแทนโรงเรียนเพื่อร่วมกันตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามให้คณะทำงานของโรงเรียนตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามโรงเรียนแห่งละ 1 ฉบับ

3. ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 60 ฉบับ และเก็บด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 72 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้ One-Way ANOVA และการเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple comparison test) ของ (Tukey's Honestly Significant Difference (HSD)) ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับดี โดยมีด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.73 อยู่ในระดับดี และด้านสุขาภิบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.69 อยู่ในระดับดี โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.13 ด้านสุขาภิบาล อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.11 ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.04 โรงเรียนขนาดกลาง ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.86 ด้านสุขาภิบาลอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.84

ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.94 โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.71 ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.93 ด้านบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.93 ขนาดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสุขภาพ และด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี เป็นเพราะเนื่องมาจากผู้บริหาร และคณะครูร่วมมือกันวางแผนการจัดผังอาคารเรียนเหมาะสมอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยดำเนินการปรับปรุง และรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง ให้นักเรียนพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนการทำความสะดวกอาคารเรียน โดยมีครูคอยควบคุม แบ่งเขตความรับผิดชอบทำความสะอาด ให้นักเรียนแต่ละชั้นได้มีส่วนร่วมในการดูแลโรงเรียน การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ได้มอบหมายให้ฝ่ายอาคารสถานที่รับผิดชอบซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดบำรุงรักษาส่วนที่ดี การจัดให้มีส้วม และที่ปัสสาวะที่ถูกสุขลักษณะ โดยแยกเป็นสัดส่วน จัดโรงอาหารเป็นเอกเทศในส่วนที่ชำรุดทรุดโทรม ผู้บริหารได้มอบหมายให้ทางฝ่ายอาคารสถานที่หาแนวทางแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ สุรินทร์ สรสิริ (2534, หน้า 11) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างอาคารเรียนจะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการให้บริการทางการศึกษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเรื่องหลักสูตร กิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมที่จัดขึ้นในวันหนึ่ง ๆ ในสถานศึกษา ก่อนที่จะจัดวางแผนอาคารเรียน ชั้นต่างๆ การออกแบบก่อสร้างจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้ครบถ้วน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ผู้ที่อยู่อาศัยมีความพอใจทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และความปลอดภัยถือเป็นเรื่องสำคัญทำนองเดียวกับ กิตติมา ปรีดีติลล (2539, หน้า 197) ได้กล่าวไว้ว่า อาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่ง ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเรามุ่งให้การเรียนการสอนบรรลุอย่างสมบูรณ์แล้ว จำเป็นต้องจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดี ถูกหลักวิชาการ และเอื้อต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด และประหยัดที่สุดด้วย

2. ด้านสุขภาพ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เป็นเพราะบริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่สำหรับการปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา มีการจัดให้มีสนามเด็กเล่นเพียงพอเป็นสัดส่วน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรในท้องถิ่น การจัดสนามกีฬาแบ่งเป็นสนามกีฬาประเภทต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียนได้ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมทั่วไป โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ การกำจัดขยะมูลฝอยและการจัดให้มีที่รองรับขยะมูลฝอยนั้นมีเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒน์ สุจำนง (2541, หน้า 95) ที่ว่าการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การจัดควบคุมดูแล ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีถูกสุขลักษณะเพื่อช่วยให้สามารถป้องกันโรคภัยไข้เจ็บแก่นักเรียน ช่วยลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น ทั้งยังเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยดี ตลอดจนสุขนิสัยที่ดีด้วย และทำนองเดียวกับคำกล่าวของ มณฑา วรรณทอง (2539, หน้า 3) ที่ว่าการสุขภาพภายในโรงเรียนควรเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และความเจ็บปวดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นตลอดจนการจัดโรงเรียนให้เกิดความสะดวกสบาย เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพร่างกาย และทางจิตใจแก่นักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ งานสุขภาพเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารต้องพิจารณาพิเคราะห์ และบริหารให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

3. ด้านบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เป็นเพราะอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนได้บริหารงานด้านวิชาการได้ตรงตามหลักวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับบุคลากรทางการศึกษา ดุสิต คงตระกูล (2540, หน้า 129) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนักเรียน ถ้าโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสม จะช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการเรียนรู้อย่างเฉลียวฉลาด และรู้จักการแก้ปัญหาได้อย่างดี ทำนองเดียวกับ ลัดดาวัลย์ กันหาสุวรรณ (2541, หน้า 14) ได้กล่าวว่า บริเวณโรงเรียนสามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมได้ดี และถ้าครูสามารถปรับปรุงพัฒนาบริเวณโรงเรียนให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ยิ่งทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และครูประสบผลสำเร็จในการสอน การศึกษาเป็น

กระบวนการทางสังคมที่จำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ สถานศึกษาก็นับเป็นจุดสำคัญในการพัฒนา กล่าวคือ ได้มีการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน นำผลการศึกษามาวางแผนพัฒนาทางวิชาการ โดยร่วมกันวางแผนระหว่างฝ่ายวิชาการ ครูพิเศษ และครูประจำชั้น เมื่อคณะกรรมการวางแผนแล้วได้นำแผนนั้นมาปฏิบัติตามขั้นตอน ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการนิเทศ กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้บริหารต้องพิจารณาหลักสูตร ทำความเข้าใจให้ ชัดเจนเพื่อจะได้ชี้แนะครู ติดตามผลซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุดมศักดิ์ มุณีกันนธ์ (2541, หน้า 60 - 63) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนแม่จันวิทยาคมจังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540 - 2541 โดย การประเมินความคิดเห็นก่อน และหลังการดำเนินการพัฒนาตามทฤษฎีของครู ลูกจ้างประจำ และนักเรียนในโรงเรียน พบว่า ความคิดเห็นมีความสอดคล้องกัน คือ ก่อนการดำเนินการมีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง แต่ภายหลังจากการดำเนิน โครงการแล้ว การพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะตามทฤษฎีของครู และลูกจ้างประจำเห็นว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับการ ตกแต่งพื้นที่โรงเรียนได้สวยงามอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับนักเรียนเห็นว่า การจัดห้องเรียนมีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก และสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับการศึกษา ของ วรณีย์ เสียงแจ้ว (2524, หน้า 44 - 48) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

3.1 การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับครูควรพบปะ และให้ความสนิสนมเข้าใจครูให้ถ่องแท้ให้รู้ว่ามี ความสามารถอะไร จะได้ร่วมกันเปิดโอกาสให้ครูเสนอโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือครูให้ทำการสอนได้ผลเต็มที่ แบ่งครูเป็นสายร่วมประชุมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อวางแผนการสอน แบ่งคาบการเรียน การจัดทำสื่อการเรียนการสอน

3.2 การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตร ตั้งเป้าหมายการเรียนการสอนอย่างไรจะต้องจัดดำเนินงานให้ สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น มีปฏิทินงานเดือนความจำ มีป้ายติดข่าว แบ่งครูเป็นกลุ่มใหญ่ตามกลุ่มวิชา แต่ละกลุ่ม วางแผนจัดกิจกรรมให้เมื่อปฏิบัติตามแผนแล้วโรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการ เพื่อร่วมกันประเมินงานที่ผ่านมา นำมา ปรับปรุงและพัฒนา ด้านการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอการบริหารงานมีแผนงานที่เด่นชัด นอกจากนี้ยังมีการกำหนดตัว บุคคลรับผิดชอบงานวิชาการตามกลุ่มประสบการณ์ ได้ตรงตามความรู้ความสามารถ ซึ่งคณะกรรมการได้มีการประชุมกันอย่าง ต่อเนื่อง ในเรื่องของสื่อการเรียนการสอนมีการจัดสื่อการเรียนการสอนได้ตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา โดยการรวบรวมสร้างสื่อ ทนสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ละสาระ และจัดทะเบียนสื่อ การจัดบริการให้ยืมตกแต่งห้องเรียน เพื่อครูผู้สอนได้ใช้ ประกอบการสอนเป็นการกระตุ้นความสนใจไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความสุขใน การเรียน และเป็นการพัฒนาศักยภาพต่อครูผู้สอนจะเห็นได้ว่าโรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่ ด้านสุขภาพ และด้านบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นกว่าเดิม และส่งผลสัมฤทธิ์ ทางเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นเรียนสูงขึ้น เนื่องมาจากการจัดการสภาพแวดล้อมทั้ง 3 ด้าน ให้ดำเนินไปในทิศทางที่ พึงประสงค์เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ 2 ส่วน ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้พบว่า ควรดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ของโรงเรียนให้มีสภาพที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งวิชาการ และแหล่งสร้างคนให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาประเทศชาติในโอกาส ต่อไป สิ่งที่จะต้องดำเนินการนั้นมี ดังนี้

1. ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ คือ การจัดห้องเรียนเป็นสัดส่วน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทำกิจกรรม ต่าง ๆ ได้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา เพื่อให้สถานศึกษามีร่มเงาให้ผู้เรียนได้ใช้ทำ กิจกรรม และเป็นแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับผู้เรียน
3. ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบด้านงานวิชาการ ควรจัดให้มีหนังสือสำหรับค้นคว้า และอ่านประกอบให้เพียงพอ กับ จำนวนนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดโครงการพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 หรือในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น ๆ
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมทางวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 หรือในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดีติลล. (2537). **ทฤษฎีบริหารองค์การ**. กรุงเทพฯ: ธารนิพนธ์พิมพ์.
- กาญจนา พุ่มพุด. (2548). **การศึกษาสภาพจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนวัดมิ่งคลนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ดุสิต คงตะก. (2540). **การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูภาคเหนือในทัศนะของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิวัติ เรืองพานิช. (2542). **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัฒน์ สุจันงค์. (2539). **การสุขาภิบาลทั่วไป** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮาส์.
- มณฑา วรรณทอง. (2540). **สุขศาสตร์ในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษาสำหรับครูทางวิทยุและไปรษณีย์.
- ลัดดาวัลย์ กัณหาสุวรรณ. (2541). **การบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- วรรณิ์ เสียงแจ้ว. (2524). **บทบาทผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับงานบริหาร**. ในเอกสารประกอบการอบรมนักบริหารรุ่นที่ 4 สำนักงานการศึกษา: กรุงเทพฯ.
- สุรินทร์ สรสิริ. (2534). **การวางแผนพัฒนาโรงเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **การนำมาตรฐานสู่โรงเรียนและห้องเรียน**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อุดมศักดิ์ มุนิกานนท์. (2541). **รายงานผลการประเมินโครงการเรื่อง การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม**. โรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. ม.ป.ท.
- Krejcie. R. V. & Morgan. D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 608 - 609.

ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2*

ชุติมา บุตรชม¹
ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหาร และครูรวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 672 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.871 สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด โดยด้านที่มีปัญหาการบริหารงานสูงที่สุดคือการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีปัญหาการบริหารงานต่ำที่สุดคือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ: วิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

* บทความวิจัย

¹ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

Academic Administration Problems in Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of Phichit Primary Educational Service Area 2

Chutima Butchom¹

Paponsan Potipitak²

Abstract

This independent study aimed to study the problems of academic administration of the educational opportunities expansion schools under the Office of Phichit Primary Education Service Area 2. The population used in this study consisted of 672 administrators and teachers. The instrument used was a questionnaire. The coefficient of reliability was .871. The statistics used were percentage and mean.

The study indicated that academic administration problems in educational opportunity expansion schools under the Office of Phichit Primary Education Service Area 2 were overall at a low level. When considering each side, it was found to be at the lowest-to-lowest levels. The problem with management was of the highest order. The development of innovative media and technology for education was the highest, followed by the development of the curriculum. And the administration problem that was the lowest was the development of a quality assurance system in the institution.

Keywords: academic work, Educational opportunities expansion schools

¹ Student in Master of Education degree, Education Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thesis Advisor

บทนำ

พระบรมราโชวาทด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัยเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2504 ความว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของ บุคคล สังคมบ้านเมืองใด ให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะ กับทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งบำรุง รักษาความเจริญ มั่นคงของประเทศชาติไว้และพัฒนา ให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด...” (พระราชกรณียกิจด้านการศึกษาในระบบการศึกษาในโรงเรียน, 2559, ออนไลน์)

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าขององค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งคนในสังคมต่างมีความต้องการการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความจริงที่แตกต่างกันออกไป ความต้องการต่าง ๆ ดังกล่าวผลักดันให้เกิดกิจกรรม การศึกษาจำนวน มากและหลากหลายรูปแบบขึ้นในสังคม โดยถือว่า การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มี คุณภาพ และมีความสามารถที่จะดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันต่อ วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น อย่างรวดเร็ว สามารถกล่าวได้ว่าการศึกษาคือเครื่องกำหนดระดับความเจริญของสังคม สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนา ความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนา การเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐาน เข้มแข็ง ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับ ชุมชนถึงประเทศ สามารถ นำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ การเสริมสร้างคน ไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างสันติสุขโดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมตั้งแต่ระดับครอบครัวให้มีความ เข้มแข็ง พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึงสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัยน่าอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545, หน้า 8) บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการบการศึกษา ขึ้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า สิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่ว ถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งหมายความว่า เยาวชนทุกคน ต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน และยังได้บังคับให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตร หรือบุคคลซึ่งอยู่ใน ความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับหรือระดับสูงขึ้นตามความพร้อมของครอบครัวกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และ คุณธรรมบน พื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากลเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วม ร่วมในการจัด การศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระ การเรียนรู้ เวลาและการจัด การเรียนรู้เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนนี้เป็นสำคัญ และเป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการ ศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่ม เป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และ ประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3)

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งในการที่จะพัฒนาและเพิ่มความรู้พื้นฐานของประชาชนให้ สูงขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย ตามรายงานการประเมินผลหนึ่งทศวรรษ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ได้สรุปว่า เป็นการจัดการศึกษา ให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ ชื่อว่า โครงการนำ ร่องขยายการศึกษาภาคบังคับและปัจจุบันเรียกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นมา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 2) ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการที่มีเป้าหมายสูงสุด คือการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพและตามที่ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1) ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไป งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นไปอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและความคาดหวังของหลักสูตรผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอย่างมาก ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการที่จะ ตรวจสอบว่าสถานศึกษาใดผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการ สามารถดูได้จากสถานศึกษามีขอบเขต ของงานวิชาการได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนางานครูมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545, หน้า 143) ถึงแม้ผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับงานวิชาการอย่างมากเพียงใดก็ตามแต่ก็ยังพบว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีปัญหาในการบริหารที่แตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียน แต่ปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือครูไม่ครบชั้นขาดแคลนสื่อในการจัดการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณไม่เพียงพอการขาด แคลนอัตรากำลังของครูสายปฏิบัติการสอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกษียณอายุราชการการแต่งตั้งย้ายการตัดโอนอัตราตำแหน่งการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาค่อนข้างมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2, 2558, หน้า คำนำ) ในสภาพปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถจัดสรรอัตรากำลังของครูให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ได้ครบตามกรอบอัตรากำลังที่กำหนดดีหรือให้ครบชั้นเรียนได้จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาด้าน การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในหลายแนวทาง เป็นต้นว่า 1) การจัดองค์การแบบองค์การเปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร 2) การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผู้นำและผู้รู้หรือผู้ทรงปัญญาเอาความรู้มาชี้แจง ประเพณีพิธีกรรมมาเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนที่เป็นวิถีชีวิตของชุมชน หน้าที่ของครูที่มีอยู่ในโรงเรียน ๆ จะต้องรับภาระการสอนเพิ่มมากขึ้น บางโรงเรียนถึงกับ เรียนรู้รวมชั้นนอกจากนั้นปัญหาการใช้ครูไปทำหน้าที่ที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนมีค่อนข้างมาก (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 7) ผลกระทบที่ตามคือครูดูแลนักเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่และเกินกำลังที่มีอยู่งบประมาณการบริหารจัดการไม่เพียงพอส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 (2558, หน้า 62) ได้รายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีการศึกษา 2558 พบว่าครูโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการขาดแคลน ครูและครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกและตามความถนัดและครูขาดการทำ วิจัยในชั้นเรียนณัฐวุฒิ คุณพาที (2553, หน้า ง) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านงานวิชาการมีปัญหาที่พบได้แก่ครูไม่ครบชั้นมีการจัดการเรียนการสอนโดยรวมชั้นขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน ครูขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล ได้รับการนิเทศน้อยและขาดงบประมาณ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 มีผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงสุด คะแนนเฉลี่ย 41.99 รองลงมาได้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 40.05 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีผลสัมฤทธิ์ต่ำสุด คะแนนเฉลี่ย 27.26 เมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน ท 2.1 สูงสุด มาตรฐาน ท 3.1 ต่ำสุด โดยมีผลสัมฤทธิ์สาระการเรียนรู้การเขียนสูงสุด สาระการเรียนรู้การฟัง การดู และการพูด ต่ำสุด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน ส 2.1 สูงสุด มาตรฐาน ส 5.1 ต่ำสุด โดยมีผลสัมฤทธิ์สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมสูงสุด สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ต่ำสุด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน ต 1.2 สูงสุด มาตรฐาน ต 2.1 ต่ำสุด โดยมีผลสัมฤทธิ์สาระการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สูงสุด รองลงมาได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน ค 4.1 สูงสุด มาตรฐาน ค 6.1 ต่ำสุด โดยมีผลสัมฤทธิ์สาระการเรียนรู้พีชคณิต สูงสุด สาระการเรียนรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ต่ำสุด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน ว 1.1 สูงสุด มาตรฐาน ว 3.2 ต่ำสุด โดยมีผลสัมฤทธิ์สาระการเรียนรู้แรงและการเคลื่อนที่ สูงสุด สาระการเรียนรู้ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

(O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 กับระดับประเทศปีการศึกษา 2558 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในปี การศึกษา 2557 กับปีการศึกษา 2558 พบว่าปีการศึกษา 2558 มี 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2557 ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) และคณิตศาสตร์ ตามลำดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 10 อันดับแรกสามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 โรงเรียน คือ วัดวังไคร้ ศรีประสิทธิ์วิทยา วัดลำประดาใต้และวัดใหม่ดงเจริญ โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 10 อันดับแรก

สองกลุ่มสาระการเรียนรู้มี 7 โรงเรียน คือ วัดบึงน้ำกลัด วัดเขารวก บ้านโคกปลาตุกราษฎร์ศรัทธาทรงธรรม วัดหนองกอไม้ ชุมชนวัดสายดงยาง สีแยกเขาดิน และบ้านโป่งวัวแดง โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงใน 10 อันดับแรกกลุ่มสาระการเรียนรู้มี 11 โรงเรียน คือ วัดวังสำโรง ชุมชนวังหลุมวิทยาการ วัดโพทะเลอนุบาลอำเภอบางมูลนาก (วัดห้วยเขน) บ้านน้อย “ปริกอุทิศ” บ้านใหม่ราษฎร์ดำรง วัดไธอ์เผือก บุรพรัตน์วิทยาการ วัดบ้านเหลียง วัดบ้านบางลายใต้และบ้านบึงทับจัน “ทศอุถัมภ์” โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำใน 10 อันดับสุดท้ายสี่กลุ่มสาระการเรียนรู้มี 5 โรงเรียน คือ วัดโพทะเล วัดบ้านท่า นังอนุบาลทับคล้อ “แม่บุญช่วยอุทิศ” วัดบ้านบึงนาราง “แก้ววิทยาการ” และบ้านศรีศรัทธามิตรภาพที่ 176 โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำใน 10 อันดับ สุดท้ายสามกลุ่มสาระการเรียนรู้มี 2 โรงเรียน คือชุมชนวัดโพธิ์ทอง “ปกาสติวิทยา” และชุมชน ทะนงบ้านไร่ โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ ใน 10 อันดับ สองกลุ่มสาระการเรียนรู้มี 7 โรงเรียน คือวัดธงไทยยาราม วัดบ้านท้ายน้ำ วัดป่าเรไร บ้านหนองแรม บ้านวังพร้าว และบ้านโป่งวัวแดง โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำใน 10 อันดับสุดท้าย หนึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้มี 10 โรงเรียน คือวัดทับหมันวัดป่าแดง ดงตะขบราษฎร์สงเคราะห์ ชุมชนบ้านทุ่งน้อย “พิพัฒน์ โสภณวิทยา” บ้านใหม่ราษฎร์ดำรง วัดวังแดง วัดไธอ์เผือกวังก้านเหลียง วัดบ้านบางลายใต้ และบ้านบึงทับจัน “ทศอุถัมภ์” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2, 2558, หน้า 62 - 63)

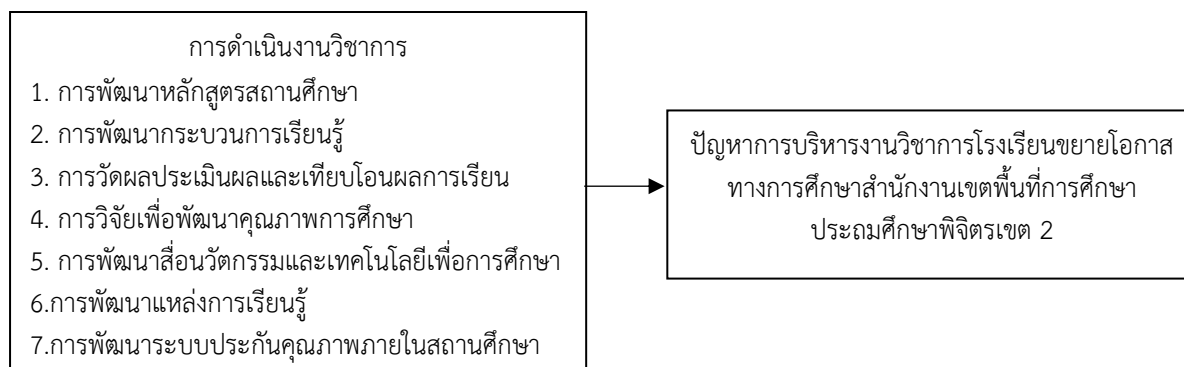
จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ซึ่งเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนที่ด้าน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับ การจัดหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลการเรียนการสอน และการนิเทศการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตรเขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้และบรรลุประสงค์ของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดรายละเอียดในการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 672 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 248 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการเทียบสัดส่วน

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศอายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่การทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ 4) ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ

1. ผู้ศึกษาเขียนคำร้องขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 45 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน

2. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 แล้วเก็บคืนด้วยตนเองระหว่างวันที่ 28 พฤศจิกายน - 2 ธันวาคม 2559

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมานำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำข้อมูลมาลงรหัสแปลงเป็นข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation หรือ S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ผู้ศึกษาสรุปผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	77	31.05
หญิง	171	68.95
รวม	248	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	22	8.87
ระหว่าง 31 – 40 ปี	29	11.69
ระหว่าง 41 – 50 ปี	46	18.55
ระหว่าง 51 – 60 ปี	151	60.89
รวม	248	100.00
3. การปฏิบัติหน้าที่		
ปริญญาตรี	187	75.40
ปริญญาโท	58	23.39
ปริญญาเอก	3	1.21
รวม	248	100.00
4. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	46	18.55
ครู	202	81.45
รวม	248	100.00

ตอนที่ 2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิจิตรเขต 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 จำแนกรายด้านได้ดังนี้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.35	0.36	น้อย
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.19	0.32	น้อย
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	1.61	0.23	น้อย
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2.19	0.20	น้อย
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.39	0.25	น้อย
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	2.01	0.25	น้อย
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	1.21	0.23	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.99	0.26	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.99$) เมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยเกือบทุกด้าน โดยด้านที่มีปัญหาการบริหารงานน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 1.21$) รองลงมาคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x} = 1.61$) และด้านที่มีปัญหาการบริหารงานมากที่สุดคือการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนและเทคโนโลยี ($\bar{x} = 2.39$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 สามารถนำมาอภิปรายแยกเป็นแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรในฐานะที่เป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ดีและถูกต้องแก่ผู้เรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและสถานศึกษายังมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และสามารถจัดทำหลักสูตรยังเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุณากรณ์ สอนมะม่วง (2553) ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยโดยสถานศึกษาขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้ทันต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษฐ์ เทียมชัยภูมิ (2554) ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลางและสอดคล้องกับ เอมีกา โดน่า (2552) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ทำให้ครูทราบถึงความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน และสถานศึกษามีความตระหนักและปฏิบัติตามแนวทางการวัดผลและประเมินผลการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เน้นการประเมินสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและสถานศึกษายังมีคู่มือระเบียบวิธีการแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลมีการจัดทำ พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลครอบคลุมผู้เรียนได้ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจิรัตน์ ชุมโมกข์ (2556) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มทศมิตรก้าวหน้า อำเภอนครชัยศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน และสอดคล้องกับ มนูญ ศีลาศรี (2550) ได้ทำการศึกษาศาสนาภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัด

การศึกษา 3 ช่วงชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าด้านการวัดผลและประเมินผล ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าปัญหาของการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและการประเมินผลมีระดับน้อย

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิบูลย์เขต 2 ภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามี การวางแผนการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูได้ศึกษา อบรม สัมมนา และพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการวิจัยตลอดจนผู้บริหาร มีการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ผลการวิจัย เผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษชัยภูมิ (2554) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่ม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับ อรุณา อนันต์ (2555) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการกลุ่ม โรงเรียนคลองลานพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพ การบริหารงานวิชาการที่ปฏิบัติจริงกลุ่มโรงเรียนคลองลานพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามี การร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการหาและ พัฒนา สนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อใช้ในการ แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการ จัด การเรียนการสอนและการพัฒนางานทางด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับบุคคลและหน่วยงานอื่น รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยันต์ อินทเจริญศาสน์ (2552) ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พะเยา เขต 2 พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้านและปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมมี ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีแนวทางในการพัฒนางาน วิชาการที่เสนอแนะมากที่สุด คือ พัฒนาคู่มือให้มีความสามารถในการ วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและถูกต้อง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทาง การศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

6. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิบูลย์เขต 2 ภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามี การกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา และพื้นที่ใกล้เคียง จัดทำ เอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง สนับสนุนให้ครูใช้แหล่ง การเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนและมีการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญ ศีลาศรี (2550) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ช่วงชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ความคิดเห็น ของ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ช่วงชั้น โดยภาพรวม เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ชูช่วง (2551) ที่ได้ทำการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 การบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้มีการปฏิบัติ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นั้นมีระดับปัญหาอยู่ในระดับที่น้อย

7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิบูลย์เขต 2 ภาพรวมของปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุดทั้งนี้อาจเป็น

เพราะ สถานศึกษามีการวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบ การประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้และเป้าหมายของสถานศึกษา ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน คุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนา อย่างต่อเนื่องมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจิรัตน์ ขมุโมกษ์ (2556) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มทศมิตรก้าวหน้า อำเภอท่าตะโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี เถาสุด (2553) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป จากผลการวิเคราะห์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตามในด้านการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาและการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน กับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาสื่ออันจะเกิด ประโยชน์ ต่อผู้เรียนโดยตรง
2. สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยควรมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และมีการนิเทศการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการใช้สื่อว่า เพราะเหตุใดจึงมีปัญหาที่เพิ่มขึ้น และเพราะเหตุใดงานประกัน คุณภาพภายในจึงมีปัญหาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในระดับดังกล่าว
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนในกระบวนการตรวจสอบ กำกับ ติดตามและประเมินผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จันทร์นิ สงวนนาม. (2553). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่3)**. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ณัฐวุฒิ คุณพาทย์. (2553). **สภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: แอล. ที. เพรส
- ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2544). **พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะครูและนักเรียน ณ ศาลา ดุสิตาลัย**. เข้าถึงได้จาก <http://3king.lib.kmutt.ac.th/King9CD/chapter8/page1.html>. 10 กันยายน 2559.
- เรวดี เถาสุด. (2553). **การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือสังกัด กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2559). **ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา**. เข้าถึงได้จาก http://data.boppobec.info/emis/school.php?Area_CODE=6602. 10 กันยายน 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวทางการวัดผลประเมินผลในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

- อนุภรณ์ สอนมะม่วง. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เอมิกา โตฉ่ำ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการเรียนการสอน รายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล*

กิตติพงษ์ ไชยเสนา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105-2119 ประชากรเป็นนักศึกษา แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร ระดับชั้น ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่ม 1 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลรหัสวิชา 2105 - 2119 จำนวน 13 ข้อทำการเก็บข้อมูลในชั้นเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 10 คน ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 รายการ คือ ครูมีความรู้ความสามารถในการสอนให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหาได้ดี นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนวิชานี้ ครูตรงต่อเวลาในการสอน ครูเข้าสอนครบตามที่กำหนด ครูตรวจงานและชี้แจงข้อบกพร่องของนักศึกษาในงานที่ทา ครูมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดูแลระเบียบวินัยและทาดนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบ กฎเกณฑ์และรายละเอียดของการเรียนการสอน ครูเปิดโอกาสให้ นักศึกษา ชักถาม ในเวลาเรียน ครูสอนเนื้อหาครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ครูมอบหมายงานให้นักศึกษา ทาในปริมาณที่เหมาะสม กับรายวิชา รองลงมา ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา คิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ ครูเปิดโอกาสให้ นักศึกษา ชักถามนอกเวลาเรียน และครูใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจดีขึ้น เรียงตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ

* บทความวิจัย

¹ ครู แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์, วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร

A Study of Third-Year Vocational Certificate Students in Electronics Major Satisfaction with Digital Television Instruction

Kittipong ChaiSaeNa¹

Abstract

The purpose of this research was to study the satisfactions of the third-year vocational certificate students in the Electronics major towards the Digital Television subject, code subject 21052119. The population were the third-year vocational certificate students in the Electronics Major working towards the Digital Television subject in semester 2 of academic year 2560. The sample consisted of ten students enrolled in Pichit Polytechnic Colleges' third-year vocational certificate program, Electronics Major. The research tool was a 5-rating scale questionnaire concerned with 13 items about the instruction of digital television subjects. The statistics used for data analysis comprise the mean, and standard deviation.

The results revealed that the satisfaction level with digital television subjects was 10 items, which was very high. The first were that the teacher was good at teaching to describe the clear content, the students gained more knowledge about the subject, the teachers were on time to teach, the teachers checked and explained the shortcomings of the students' work, the teachers were encouraged to practice ethics, discipline, and self-discipline, and the teachers had informed the students about the rules and details of teaching. The teacher gave students the opportunity to ask questions in class, the teacher taught the content as prescribed in the lesson plan, and the teacher assigned student work in the right amount for the course. The second was that the teacher gave students the opportunity to think, solve problems, and innovate; the teacher gave students the opportunity to ask questions outside of class time; and the teacher used instructional media to help students better understand, respectively.

Keywords: the satisfactions, the third years vocational certificate students

¹ Teacher, Department of Electronics Pichit Polytechnic College

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม 2545 มุ่งหมายที่จะให้มีการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเรียนอย่างมีความสุข โดยให้มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงปรารถนา และลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการผลิตการพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดการเรียนรู้ด้านอาชีวศึกษามีบทบาทและความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดเตรียมความพร้อมและพัฒนาช่างฝีมือแรงงานทุก ๆ ด้านเป็นฐานในงานอุตสาหกรรม ตลอดจนช่วยเสริมสร้างผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว ให้มีความก้าวหน้าในอาชีพของตน เมื่อประชาชนมีอาชีพที่ดีมีรายได้ ตรงกับความต้องการของตนเองและประเทศชาติแล้ว ย่อมจะนำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความเจริญของประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จะผลิตและพัฒนากำลังคนระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องสอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรโดยผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา มาตรฐานรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา เพื่อวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงแนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตามธรรมชาติ และเติมตามศักยภาพ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้ (มาตรา 24) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงปรารถนาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อ การเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าครูผู้สอนต้องวางแผนเตรียม การสอนให้มีความพร้อมทั้งด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนในรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119 ให้ นักเรียนนักศึกษา มีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นจากเดิม ทางผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอนทั้งด้านวิชาการ สื่อการเรียนการสอนและคุณธรรม จริยธรรม เป็นหนทางหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119

สมมติฐานในการวิจัย

ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119 อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามเป็นคำตอบที่จริงใจ เชื่อถือได้

2. การวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ด้านอายุ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และตัวแปรอื่น ๆ ของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นิยามศัพท์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จึงนิยามศัพท์ที่ใช้ ดังนี้
ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ระดับชั้นปวช.3 กลุ่ม 1 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 ที่แสดงออกมาในรูปแบบของแบบสอบถาม

ประโยชน์ของผลการวิจัย

ผลของศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 จะสามารถนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเรียนอย่างมีความสุข โดยให้มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกรายวิชา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นความพึงพอใจของนักศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119
2. ขอบเขตด้านประชากร เป็นนักศึกษาระดับชั้นปวช.3 สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล จำนวน 10 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560
3. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม
ตัวแปรต้น เป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล 2105 - 2119
ตัวแปรตาม เป็นความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับชั้น ปวช.3 กลุ่ม 1 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้เป็นนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร ระดับชั้น ปวช.3 จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 ดำเนินการดังนี้

2.1 วิเคราะห์และจัดกลุ่มรายการที่จะสอบถามความพึงพอใจของของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105-2119 ออกเป็นด้าน ๆ

2.2 สร้างแบบฟอร์มและบรรจุรายการที่จะประเมินระดับความพึงพอใจลงในแบบฟอร์ม ดังตารางที่ 3 - 1

2.3 ทบทวนจำนวนรายการที่จะประเมินและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้ เทคนิคการสำรวจเพื่อการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 ผู้วิจัย ได้ดำเนินการใน สัปดาห์สุดท้ายของการเรียนการสอน โดยชี้แจงให้นักศึกษาทราบการตอบคำถามไม่มีผลต่อคะแนนของนักศึกษาแต่อย่างใด ผู้ตอบไม่ต้องแสดงตน โดยให้หัวหน้าห้องเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ส่งครูผู้ทำการวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ที่ได้จากการเก็บรวบรวม
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อแต่ละข้อตามระดับของการประเมิน 5 ระดับ โดยพิจารณาความหมายของระดับความพึงพอใจดังนี้ คือ

4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	ความพึงพอใจในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	ความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (วิเชียร, 2543, หน้า 65)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทนค่า คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทนค่า ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทนค่า จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชม, 2541, หน้า 87 - 88)

$$S. D. = \frac{\sqrt{n \sum x^2 - (\sum x)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ S.D.	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum x$	แทน ผลรวมของคะแนนของผู้เข้าสอบทั้งหมด
$\sum x^2$	แทน ผลรวมของคะแนนของผู้เข้าสอบแต่ละคนยกกำลังสอง
n	แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มนั้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับ ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119 ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลแสดงจำนวนนักศึกษา จำแนกตามผลการเรียนของนักศึกษาในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาจำแนกตามผลการเรียนรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119

ผลการเรียนรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119	จำนวนนักศึกษา (คน)
4	-
3.5	3
3	3
2.5	2
2	3
1.5	1
1	-
0	-
รวม	12

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119 การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119 ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนใน รายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ	ลำดับที่
1.	ครูมีการแจ้งให้ นักศึกษา ทราบกฎเกณฑ์และรายละเอียดของการเรียนการสอน	4.70	0.48	มากที่สุด	3
2.	ครูตรงต่อเวลาในการสอน	4.80	0.42	มากที่สุด	2
3.	ครูเข้าสอนครบตามที่กำหนด	4.80	0.42	มากที่สุด	2
4.	ครูใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้เข้าใจดีขึ้น	4.30	0.48	มาก	7
5.	ครูมีความรู้ความสามารถในการสอนให้นักศึกษา เข้าใจในเนื้อหาได้ดี	4.90	0.32	มากที่สุด	1
6.	ครูมอบหมายงานให้นักศึกษา ทำในปริมาณที่เหมาะสมกับรายวิชา	4.50	0.53	มากที่สุด	5
7.	ครูตรวจงานและชี้แจงข้อบกพร่องของนักศึกษาในงานที่ทำ	4.80	0.42	มากที่สุด	2
8.	ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา คิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์	4.40	0.52	มาก	6
9.	ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา ชักถาม ในเวลาเรียน	4.70	0.48	มากที่สุด	3
10.	ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา ชักถาม นอกเวลาเรียน	4.40	0.52	มาก	6
11.	ครูสอนเนื้อหาครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน	4.60	0.52	มากที่สุด	4
12.	นักศึกษา ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนวิชานี้	4.90	0.32	มากที่สุด	1
13.	มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดูแลระเบียบวินัย และทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี	4.80	0.42	มากที่สุด	2
รวม		4.66	0.12	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 ในภาพรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.12) โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 รายการ คือ ครูมีความรู้ความสามารถในการสอนให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหาได้ดี ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.32) นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนวิชานี้ ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.32) รองลงมาครูตรงต่อเวลาในการสอน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.42) ครูเข้าสอนครบตามที่กำหนด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.42) ครูตรวจงานและชี้แจงข้อบกพร่องของนักศึกษาในงานที่ทำ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.42) ครูมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดูแลระเบียบวินัยและทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.42) ครูมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบกฎเกณฑ์และรายละเอียดของการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48) ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามในเวลาเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48) ครูสอนเนื้อหาครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.52) ครูมอบหมายงานให้นักศึกษาทำในปริมาณที่เหมาะสมกับรายวิชา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) เรียงตามลำดับ

ในรายการอื่น ๆ นักศึกษาเห็นว่าครูผู้สอนปฏิบัติในระดับมาก มี 3 รายการ คือ ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา คิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามนอกเวลาเรียน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) และครูใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจดีขึ้น ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

การวิจัยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร สอบถามข้อมูลการจัดการเรียนการสอนจากผู้สอนรวมทั้งศึกษางานวิจัยต่าง ๆ จากนั้นจึงได้วางแผนและจัดสร้างเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล รหัสวิชา 2105 - 2119 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร ระดับชั้น ปวช.3 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล จำนวน 10 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนการสอน โดยชี้แจงให้นักศึกษาทราบว่า การตอบคำถามไม่มีผลต่อคะแนนของนักศึกษาแต่อย่างใดผู้ตอบไม่ต้องแสดงตน โดยให้

หัวหน้าห้องเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ส่งครูผู้ทำการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา เครื่องรับโทรทัศน์ ระบบดิจิทัล รหัสวิชา 2105 - 2119 ในอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือครูมีความรู้ความสามารถในการสอนให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหาได้ดี นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการเรียนวิชานี้ ครูตรงต่อเวลาในการสอน ครูเข้าสอนครบตามที่กำหนด ครูตรวจงานและชี้แจงข้อบกพร่องของนักศึกษาในงานที่ทำ ครูมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดูแลและเปี่ยมวินัยและทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ครูมีการแจ้งให้นักศึกษาทราบ กฎเกณฑ์และรายละเอียดของการเรียนการสอน ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม ในเวลาเรียน ครูสอนเนื้อหาครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ครูมอบหมายงานให้นักศึกษา ทำในปริมาณที่เหมาะสมกับรายวิชา รองลงมาครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา คิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษา ซักถามนอกเวลาเรียนและครูใช้สื่อการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจดีขึ้น ส่วนข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยอาจเป็นเพราะในหลักสูตรกำหนดเนื้อหาสาระของวิชา มากและวิทยาลัยมีกิจกรรมเสริมทำให้อัตราการเรียนน้อยครั้ง ทำให้ครูผู้สอนได้วิเคราะห์เนื้อหาบางส่วนที่ไม่จำเป็นต้องออกไปบ้าง จึงทำให้นักศึกษามีความกังวลใจเกี่ยวกับเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

1. ครูควรจัดแบ่งเวลาในการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษาปฏิทินการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. ควรจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งเอกสารประกอบการสอน ให้ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนได้ยึดถือเป็นแนวทางในให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลาย ๆ วิชาด้วยเครื่องมืออย่างเดียวกัน ในแต่ละสาขาวิชา เพื่อวิเคราะห์ดูว่ามีความแตกต่างเพียงใด
2. ควรจะศึกษาผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนเรื่อง การใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในลำดับต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ธนินท์ มาตรฐานันต์. (2550). การศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาเครื่องรับวิทยุ (2104 - 2209) สำหรับ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: ผู้แต่ง.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2543). การวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย: สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2540). พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- สุวิทย์ มูลคา และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). ผลงานทางวิชาการสู่การเลื่อนวิทยฐานะ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม 2545. เข้าถึงได้จาก <http://www.onec.go.th/act/acting/prbsum.htm>.